

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

**A digitalizáció hatása a számvitelre. A számvitel
jövőjének alakulása**

Belső konzulens: Kiss Gábor

Szép Martin József
Nappali tagozat

Külső konzulens: Vargáné Szántai Katalin

Pénzügy és számvitel szak
Számvitel szakirány

2022

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ*

Hallgató neve:	Szép Martin József		
Képzési szint:	alapképzés		
Szak:	pénzügy és számvitel		
Szakirány (ha van):	számvitel		
Neptun kód:	IW1CI4	Védés éve:	2022
Dolgozat címe:	A digitalizáció hatása a számvitelre. A számvitel jövőjének alakulása		
Egyetemi témavezető:	Kiss Gábor Antal		
Gyakorlóhelyi konzulens:	Vargáné Szántai Katalin		
Öt kulcsszó a dolgozatról:	Digitalizáció, könyvelés jövője, könyvelés története, automatizáció, könyvelőprogramok, könyvelőszoftverek, számvitel		

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zárdolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
 - hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.
- (Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezéseimnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2022. május. 25.

Szép Martin József s.k.

hallgató aláírása

Tartalomjegyzék

Tartalom

1	Bevezetés.....	4
2	A számvitel története	6
2.1	A könyvelés kialakulásának okai és menete.....	6
2.1.1	A könyvelés megjelenése az ókorban	6
2.1.2	A könyvelés megjelenése a középkorban.....	10
2.1.3	A könyvelés megjelenése az újkorban.....	12
2.1.4	A könyvelés fejlődése az elmúlt 100 évben	14
2.2	Miként jelennek meg napjainkban a számviteli szolgáltatások	23
3	Digitalizáció a könyvelésben.....	27
3.1	Az ipari forradalom hatása a könyvelő szakmára.....	27
3.2	A digitalizáció hatása a könyvelésben	29
3.2.1	Könyvvizsgálatra gyakorolt hatása	30
3.2.2	Számlázásra gyakorolt hatása.....	32
3.2.3	Adók és járulékbevallások	35
3.2.4	Online pénztárak	38
4	Szoftverekről, könyvelőprogramokról és a nyomtatványkitöltő programokról.....	43
4.1	A könyvelőprogramok és a NAV adatbázisának kapcsolata	47
4.2	A könyvelőprogramok előnyei és hátrányai	51
5	A könyvelő szakma jövője	55
6	Hogyan hatott a digitalizáció a KREÁTOR 2000 Bt-re	57
	Összefoglalás	59
	IRODALOMJEGYZÉK	61
	Táblázat és ábrajegyzék.....	67

1 Bevezetés

”Nem félek a számítógépektől, a hiányuktól félek.”¹

Ezen idézet, Isaac Asimov nevéhez fűződik, aki egy híres orosz származású amerikai író és biokémikus volt. A publikálás óta eltelt közel 45 év, és rájövünk arra, hogy mekkora alapigazsággal állt elő, és mennyire befolyásolja a mindennapi életünket a számítógép, és a hozzá kapcsolódó tudomány.

Számítógépek, informatika, internet, hardverek, memória... Ezek mind-mind olyan kifejezések, amelyeket 40-45 évvel ezelőtt – témával foglalkozók vagy kutatók - még csak elszórva használtak. Kevés ember számára volt elérhető, ennek egyik oka a megfizethetetlenül magas ár, a másik pedig az új dologtól való félelem. Sajnos mindig elfelejtjük, hogy az aktuálisan létrehozott új, és innovatív eszközök és termékek, elsősorban a mi hasznunkat részesíti előnyben, és próbálják a mindennapi életünket színesebbé és élhetőbbé varázsolni. A televíziók megjelenése, a gépjárművek, vagy a telefonok kezdeti félelme, rövid idő alatt átalakult egy mindennapi életben nélkülözhetetlen dologgá. 2022-re világossá vált mindenki számára, hogyha megszűnnének a számítógépek, rövid és hosszútávon mérhetetlenül nagy problémák elé állítaná magát az emberiség.

Az információáramlás felgyorsult, ezzel párhuzamosan a feldolgozása is, és pár perc alatt olyan – a megfelelő tudás birtokában – információmennyiséghez tudunk hozzáférni - szinte bármikor és bárhol – amely eddig elképzelhetetlen volt. Sajnálatosan módon létezik egy viszonylag széles réteg, - amelyben elsősorban az idősebb generáció tagjai tartoznak - akiknél az információkeresés, és ebből fakadóan az információáramlás nincs, vagy akadozik. Náluk még nem is annyira fontos mindezen eszközök teljeskörű elsajátítása, ugyanakkor, ha a mostani generáció tagjai nem fejlődnek, és nem tartják a lépést a felgyorsult világgal és technológiával, rendkívül megnehezítik saját maguk életét, amely eredményeként, hátrányba fognak kerülni a munkaerőpiacon.

Gondoljunk bele, mennyi olyan szakma létezik, amelynek nélkülözhetetlen feltétele a számítógép és informatika, mennyi időt és energiát tudnak megspórolni az emberek, vagy egy vállalkozás mennyivel több bevételre, profitra tehet szert. Szerencsére a fejlett vagy fejlődésben lévő országok nagyon hamar realizálták ennek fontosságát, és már viszonylag korán elkezdte

¹Quotepark: Nem félek a számítógépektől, a hiányuktól félek (2021) Hozzáférés (URL): <https://quotepark.com/hu/idezetek/1964582-isaac-asimov-nem-felek-a-szamitogepektol-a-hianyuktol-felek/>
Letöltés időpontja: 2022.04.01

felkészíteni az embereket a változásokra. Ennek egyik megnyilvánulása, az iskolában történő informatika oktatás, ahol egy alapszintű számítógépes, szoftveres és a munka világában leginkább alkalmazott programcsomagok (Microsoft Office) elsajátítása történik. De miért is fontos mindez? Akik ebben a felgyorsult világban nem tudnak alkalmazkodni, hamar hátrányban kerülnek a többi munkavállalóval szemben. Ismét feltennék egy kérdést: A felgyorsult világ következményei (információ gyors áramlása) rossz az emberek számára? Több szakértő véleményének áttanulmányozása után arra a megállapításra jutottam, hogyha megfelelő módon kezeljük a helyzetet és képesek vagyunk alkalmazkodni, rengeteg pozitív hatást tudunk felfedezni. A digitalizációnak köszönhetjük, hogy képesek vagyunk pontos, naprakész, világos információt adni a leltározásról, készletnyilvántartásokról, adatfeldolgozásokról vagy a marketingről. Ez a fajta digitalizáció a könyvelő szakmát is kedvezően érintette. Lehetőséget teremtett az elektronikus számlaadás lehetőségére, online pénztárgépekre, adó- és járulékevallások elektronikus formájában történő benyújtására, valamint a könyvelőprogramok segítik, és felgyorsítják a munkát.

Felmerülhet a kérdés, - nem csak egy laikus számára – meddig gyorsulhat, és változhat ez a szakma, mikor érkezik el az a pont, amikor a létrejött állapot megáll és elkezd stagnálni. Dolgozatomban szeretném ezeket a változásokat bemutatni, honnan indult, jelenleg hol tart és mi lesz a szakma jövője. Az utóbbiakat egy csekély történelmi áttekintés keretében valósítom meg. A jelent, a közelmúltat és minimálisan a jövőt, elsősorban szakmai tapasztalataim, iskolai tanulmányaim alatt elsajátított ismeretek és készségek alapján, valamint a kollégáim élettapasztalatain keresztül fogom kifejteni.

Motivációmát és témaválasztásomat elsősorban az indokolta, hogy egy nagyon aktuális téma, utolsó éves pénzügy és számvitel szakos hallgatóként pedig időszerű. A könyvelőprogramok megjelenése, gyakorlati hasznosságuk, az előnyök mind-mind szerepelni fognak dolgozatomban, kibővítve a lehetséges változásokkal.

Belátást nyerhettem abba, hogy egy számviteli, könyvvizsgálói és adószakértői tevékenységgel foglalkozó cégnek mennyi változáson kellett átesnie, milyen akadályokba ütköztek az alapítástól kezdődően napjainkig. Kérdéseket megfogalmazva, és kutatásomat eköré építve szeretném konstruálni dolgozatomat. Megszűnhet-e a könyvelők munkája a digitalizáció miatt? A könyvelők munkája átalakul és sokkal komplexebbé téve mindezt? Melyek azok a problémák, amelyekkel az új, vagy a régi munkavállalóknak szembe kell nézniük, hogyan alkalmazkodik a munkavállaló a változásokra, milyen kompromisszumot kell kötni a siker reményében, és ezáltal feleslegessé válik-e a szakma?

2 A számvitel története

A számvitel története, bemutatja ennek a tudományágnak az idők során történő fejlődését, és az emberi fejlődésben betöltött szerepét. Melyek voltak azok a szakaszok, amely kialakította a gazdaság e lényeges részét.

2.1 A könyvelés kialakulásának okai és menete

A számvitel kialakulásának okai és menete egészen az ókorra nyúlik vissza, az abban a korban élő emberek nem is tudták, hogy azok a folyamatok, amelyeket azért hajtottak végbe, hogy túléljék a mindennapi megpróbáltatásokat, végül egy globális rendszer, és a mi életünket nélkülözhetetlen struktúra alapja lesz. Ahogy telt az idő, és egyre okosabbak lettek az emberek, - és ezáltal újabbnál újabb technológiákat hoztak létre - úgy szükség volt rendszerezni és kialakítani egy jól működő szerkezetet. A számvitel mai és kezdetleges fázisban lévő célja, szinte teljesen megegyezett: egy tájékoztatási eszköz, amely - elsősorban kisebb volumenű szervezeteket vagy „egyéni vállalkozókat érintett - információt adott olyan létfontosságú dolgokról, mint a vagyoni és pénzügyi helyzet, vagy ami akkortájt hihetetlenül fontos volt, az a rendelkezésre álló erőforrások és ennek vezetése. Ezáltal – még ha nem is volt ez tudatos – sokkal hatékonyabban és sikeresebben tudtak tevékenykedni, és effektívebben tudtak gazdálkodni az erőforrásokkal. Ez több ezer év eredménye, egészen az ókortól a napjainkig beszélhetünk mindezekről, sok munkahely ekőre csoportosult, és ennek eredményeként több millió ember köszönheti munkáját és megélhetését.

2.1.1 A könyvelés megjelenése az ókorban

Szinte az összes szakmának volt egy nagyon kezdetleges - ugyanakkor annál fontosabb – formája. A mai ismert könyvelő szakma nem lenne ennyire barátságos és emberbarát, ha őseink nem kísérleteztek volna annyit, nem buktak és álltak volna fel mindegyik sikertelen próbálkozás után, és ezt mind azért csinálták, hogy a későbbiekben nekünk ne kelljen ugyanazokat a hibákat elkövetnünk. A kényelem és a gazdagság vágya utáni kutakodás indukálta a kísérletezést. Ezt a több tízezer évet - amely átkarolta ezt a szakmát és különböző változásokon ment keresztül - a következő oldalakban fogom kifejteni.

Mikortól beszélhetünk könyvelésről, vagy könyvvezetésről? Milyen eszközök vagy erőforrások álltak rendelkezésre az akkori személyek számára? Mikor realizálták a számvitel és leltározás jelentőségét? Elsődleges céljaim egyike, hogy ezekre a kérdésekre választ kapjak.

Játszaduzzunk el a gondolattal, mi történne akkor, ha valamilyen csoda folytán visszakerülnénk a múltba, több ezer évvel ezelőtre. Mit tennénk annak érdekében, hogy túléljük a különböző megpróbáltatásokat és veszélyeket. Valószínűleg – ahogy az ő- vagy előember is – mi is elkezdénénk minden kézbe fogható dolgot felvenni, legyenek azok kisebb fadarabok, kavicsok, kagylók, csontok vagy élelmek. Ezeket az eszközöket nem feltétlenül a funkciójuk szerint használták, kezdetben ezek voltak azok az eszközök, amelyek a számolásért voltak felelősek. Azonban bármennyire is irrelevánsnak tűnhet, már az ősemberek is különböző könyvviteli feljegyzéseket készítettek: ezek voltak a barlangrajzok. A rajzok mindazokat az információkat tartalmazták, hogy ki vett részt a zsákmány elejtésében, és hogyan osszák fel mindezt. Az akkori hitvallás és életszemlélet hatására, a zsákmány első része az Istennek bemutatott áldozat nagysága volt, és ezt követte a megmaradt mennyiség, majd eldöntötték, hogy a megmaradt részt hogyan osszák vagy használják fel. Egy kicsit többet belegondolva ezekben a gondolatokba, mintha már láttuk és tapasztaltuk volna ezt a folyamatot, főleg azok körében, akik ilyen téren dolgoznak. A vadászatban résztvevő személyek milyen arányban részesültek a zsákmányból? Ez egy kezdetleges eredményfelosztáson alapuló alapgondolat. Nem nehéz összekapcsolni és párhuzamot állítani az előző gondolatok és az osztalékfizetés, valamint az adófizetési kötelezettség között. Az emberi leleményesség határtalan; fába vagy kőbe véstek különböző rovasokat, amely azt a célt szolgálta, hogy mérhetőek legyenek a megszerzett, tárolt erőforrások mennyisége és mértéke, sőt – leginkább a mezőgazdasági termékeknél – összehasonlították az értékeket, amelyekről feljegyzések is születtek.

Hosszútávon az ilyen formában történő kommunikáció és információrögzítés nem volt célravezető és produktív, kellett valami új, valami sokkal effektívebb. Ez volt az írás, pontosabban a mezopotámiai ékírás. Az ókori államok ennek eredményeképpen jöhettek létre. Kezdetben a mezőgazdasági termékekre és ágazatokra összpontosultak, leginkább a sumer, mezopotámiai és dél-iraki területeken foglalkoztak ezekkel. Már nem volt elég a szóbeli kommunikáció, vagy a fába és kőbe vésett rovasok. Az emberi agykapacitás véges, főleg azokban az időkben. Sokkal több hibát, félreértést elkerültek azáltal, hogy az írás megjelent. Fejben képtelenség lett volna számon tartani a beszállított termékek mennyiségét torzítás nélkül. Valamint a hivatalnokoknak – akik alapból felvették az információkat – torzítás nélkül kellett továbbítani a nép felé a törvényeket. Lássuk be, az emberi memória néha hiányos, előfordulhat, hogy az egyik fél hibásan közvetíti a tartalmat, vagy a másik fél rosszul jegyzi meg a hallottakat. Így – hogy jól működjön egy állam – kötelező érvényű volt, hogy szinte mindent rögzítsenek. A csalás, hazugságok elkerülése érdekében is fontos lépés volt az írás.

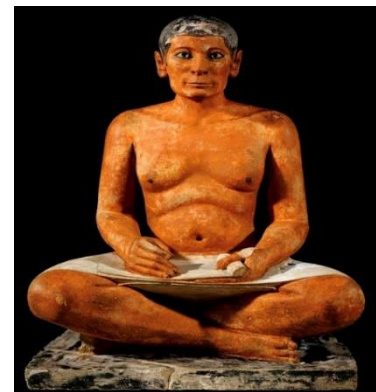
Azok a személyek, akik nem rokoni kapcsolatban voltak egymással, és nem akarták betartani a rájuk vonatkozó szabályokat –mivel szóban bármi elhangozhat –a szerződések megjelenése csökkentette ezt a bizonytalanságot, mivel már volt egy alap, ahol le volt írva a "szerződés feltételei". A nagymennyiségű információállomány megnövekedése indukálta az adminisztrációt és a rögzítést. Az adminisztrációnak köszönhetően sokkal eredményesebb leltári feljegyzéseket tudtak készíteni. Több tudós és forrás is helyeseli azt az állítást, miszerint a könyvelésben használták először az írást, bár jelentős mennyiségű forrás az utókor számára nem maradt fent.²

1. ábra Sumer agyagtábla

https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban Letöltés dátuma: 2022.04.03.

Krisztus előtt 3000-3500-ban – a pontos dátum még a mai napig vitatott – a sumérok először agyagtáblákon vezették a nyilvántartásokat. Elsősorban piktogramokkal és képjelekkel találkozhatunk, majd ezt követően a kiegészített agyagtáblákba nyomkodott jelekkel. Ezek a jelek képjelek voltak, a ma ismert írás alapja.³ Ezzel párhuzamosan Egyiptom is elkezdett fejlődni, és ők már sokkal korszerűbb, papirusz tekercseken rögzítették feljegyzéseiket hieroglifák segítségével. Egyiptom területén kezdték el először használni a tartozik és követel egyenlegeket, ezeket az előbb említett papiruszokra írták.⁴ Felismerték, hogy szükség van olyan emberekre az államnak, akik teljes mértékben megbízhatóak, és meglehet bízni különféle pénzügyi dokumentációk elkészítésében. Ennek eredményeként elkezdtek hozzáértő embereket képezni, akik elvégezték ezeket a feladatokat. Olyan írástudó személyekre volt szükség, akik precízen és hatékonyan végre tudták hajtani a feladatokat, és értelmezni a feljegyzéseket. Ők voltak az írnokok, és nagy hangsúlyt fektetett az állam a képzésükben. Feladataik közé sorolható a

2. ábra Egyiptomi írnok

<http://mindennapramuveszet.blogspot.com/2014/11/ulo-irnok-szobra.html> Letöltés dátuma: 2022.04.03

²Tudásbázis: A király és az állam Mezopotámiában. Az írás Mezopotámiában Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor-vilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban> Letöltés dátuma: 2022.04.03.

³Szerzői könyvkiadás: Mit írtak és hogyan az ókori Mezopotámiában? Megjelent: (2016.09.08.) Hozzáférés (URL): https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban Letöltés dátuma:2022.04.03.

⁴Bilingo blog: A számlázás története az ókortól napjainkig. Megjelent: 2017.04.27. Hozzáférés (URL): <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/szamlazas-tortenete> Letöltés dátuma: 2022.04.03.

bevételek nyilvántartása, különféle kiadások kezelése és a hozzá tartozó erőforrások finanszírozása. Mivel a lakosság csak kis hányada volt képes írni, hatalmas reputációval rendelkeztek. Annak érdekében, hogy még könnyebb dolguk legyen az életben, adót sem kellett fizetniük. Vajon ők voltak az akkori idő könyvelői? Feltételezhető, hiszen nem csak az állami kiadásokkal és bevételekkel foglalkoztak, hanem elvállalták a magánszektorban felmerült feladatok egy részét is.⁵ A papiruszok tárolása és összesítése levéltárban történt. A levéltár egy olyan helyiség vagy csarnok volt, ahol őrizték a fontosabbnál fontosabb leveleket.⁶

Nemcsak a Közel-Keleten elhelyezkedő országokban történtek változások, hanem tőle keletre, Indiában is. Itt pálmalevelekre írtak, és ez volt a szabadlap-könyvelés kiindulópontja.⁷

Európában is népszerűvé váltak ezek a folyamatok, Krisztus előtt 5. században éltek olyan hivatalnokok, tisztviselők, akiknek a feladati közé tartoztak az államszövetség pénztárának zárszámadása.

A Római Birodalom, amikor fénykorát élte, közel 6 (!) millió négyzetkilométeren helyezkedett el. Ahhoz, hogy ezt az óriási Birodalmat jól és hatékonyan tudják működtetni, szükség volt az írnokokra. A különféle nagy beosztású személyek, szenátorok, vezetők, bírók, vagy a pénzügyekért felelős személyek, a vagyonosabb rétegből kerültek ki. Ezzel párhuzamosan megfigyelhető egy kezdetleges banki tevékenység. Mivel rendkívül monumentális volt a Birodalom, és a fejlődés érdekében folyamatosan építkeztek és harcoltak, pénzre volt szükség. A hiányzó pénzállományt hitelekkel finanszírozták. Az eredményesség érdekében Augustus császár már saját maga nevezte ki a könyvelőket, a fő ok a megbízhatóság és szakértelem volt.⁸

⁵LUKÁCS János: A könyvvezetés [elektronikus dokumentum] Budapesti Corvinus Egyetem GTK Pénzügy számvitel tanszék, 2016. ISBN: 978-936-503-632-5
Hozzáférés (URL): http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2509/1/A_konyvvezetes.pdf Letöltés időpontja: 2022.04.03.

⁶Magyar Nemzeti Levéltár: A levéltár feladata és tevékenysége. Hozzáférés (URL): https://mnl.gov.hu/mnl/vaml/a_leveltar_feladata_es_tevékenysege Letöltés dátuma: 2022.04.03

⁷DOMÁN Gabriella: Számvitel a turizmusban a számvitel kialakulása dióhéjban [Elektronikus dokumentum] 2010. ISBN: 978-963-334-030-1

Hozzáférés (URL): https://www.researchgate.net/profile/Orsolya-Endrody/publication/304570343_id_Pieter_Brueghel_muveinek_ikonografiai_elemezese_gyermekkortorteneti_aspektusbol/links/57738c4a08aeb9427e2342a2/id-Pieter-Brueghel-muveinek-ikonografiai-elemzese-gyermekkortoerteneti-aspektusbol.pdf Letöltés dátuma: 2022.04.03.

⁸DR. JUHÁSZ István – Hogyan adóztak a rómaiak? – Augustus adóreformja (3.rész) [online] Wolters Kluwer Megjelent: 2018.11.16. Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/ado/hogyan-adoztak-a-romaiak-augustus-adoreformja-3-resz/> Letöltés dátuma: 2022.04.03.

2.1.2 A könyvelés megjelenése a középkorban

Ahogy egyre több ország és birodalom növelte határát, és egyre több beépítetlen területből gazdasági, lakókörzeti terület lett, ennek hatására nőtt a lakosság, még a különféle háborúk, betegségek, vagy a kevésbé kielégítő egészségügyi ellátás hiányában is. A megnövekedett ember és igény mennyiség következtében, egyre több árura és alapanyagokra volt szükség. Így – az ókorban is fontos szerepe volt – a könyvelés még nagyobb teret nyert. A középkor körülbelül 1000 évet foglalt magába, a Római Birodalom bukásától, Amerika felfedezéséig tartott.

Kora középkorban járunk, Nagy Károly frank császár uralkodik Nyugat- és Közép-Európában, létrehozva a Frank Birodalmat. Az ő nevéhez fűződik az első olyan nyomtatvány, amelynek a célja a vagyonkimutatás volt. Egy rendeletet adott ki, – saját birtokról és a birodalmi birtokokról – miszerint minden év végén készíteni kellett egy jelentést, egy év végi zárást, ami információt biztosít a vagyoni helyzetről. Ezt 795-ben adta ki, és joggal nevezhetjük ezt a modern számvitel megszületés alapjának. Lényegében egy formanyomtatványt kell elképzelni, amit kitöltve (voltak kötelező formai és tartalmi kellékei) megállapítható a vagyon. Több hiteles forrás is „mérleg-nyomtatványnak” említi.

Mit gondolunk, mikortól beszélhetünk kettős könyvvezetésről? Ugorjunk vissza 850 évet az időbe, és 1180-ban találhatjuk magunkat. Létrehozták a Hanza-szövetséget, amelynek fő központja Lübeck volt. Egy posztókereskedő 160 gazdasági eseményt rögzített egy pergamentekercsre. Egy másik nagyobb kereskedelmi központban, Gevonában is használták a kettős könyvvitelt, fő célja az államvezetés bevételeinek és kiadásainak könyvelése, sőt kint lévő kölcsönök, bírságok is szerepet kaptak.⁹

Mit is nevezünk pontosan könyvvitelnek? A számvitel azon része, olyan tevékenysége, ahol a gazdasági eseményekről, azokban bekövetkező változásokról, folyamatosan, rendszerezetten, naprakészen vezeti és gyűjti az információkat úgy, hogy az megbízható, valóságban megfelelő képet nyújtson a vállalkozásról, és szervezetről.¹⁰ Lehet egyszeres vagy kettős. Az egyszeres könyvvitel lényegi alapja, hogy a gazdasági eseményeket, vagyonban bekövetkező változásokat a pénzmozgással egyidejűleg tartja nyilván. A kettős könyvvitel lényege pedig, hogy a tulajdonában, használatában lévő eszközökről és forrásairól gazdasági eseményeiről vezet

⁹Bilingo blog: A számlázás története az ókortól napjainkig. Megjelent: 2017.04.27. Hozzáférés (URL): <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/szamlazas-tortenete> Letöltés dátuma: 2022.04.04.

¹⁰Kezdkönyvelő: A könyvelés alapjai – egyszerűen, érthetően Hozzáférés (URL): <https://kezdokonyvelo.hu/a-konyveles-alapjai-egyszeruen-erthetoen/> Letöltés dátuma: 2022.04.04.

nyilvántartást úgy, hogy a változásokat a valóságnak megfelelően, áttekinthetően, egy zárt rendszerben végzi, függetlenül a pénzügyi rendezésről.¹¹

A tudásra, önfejlesztésre és gazdaságra való igény indukálhatta Benedetto Cotrugli olasz kalmárt, hogy írjon egy könyvet a kettős könyvvitelről. Ez volt a Libro Dell'arte di mercatura. Rendkívül gyorsan fejlődtek az olasz városállamok, és Benedetto volt az a személy, aki a 15. század második felében írásba foglalta a kettős könyvvitel folyamatát. Sajnálatos módon nem volt elég sikeres és áttörő, így egy szűk fél évszázadot kellett várni egy Luca Pacioli névre keresztelt velencei szerzetesre. Az ő műve a Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalitia volt, amely a kettős könyvvitelt egységesen összefoglalta. Nem ő találta fel a könyvelést, viszont Paciolit tartják a könyvelés atyjának. Azonban még itt is megfigyelhetünk hiányosságokat, nem foglalkozik a mérleg és a számlák különböző szempont szerinti csoportosításairól. Ezen hiányosságból kifolyólag még ez a könyv sem nevezhető szakkönyvnek. Ugyanakkor az általa elkészített jegyzetek, gazdasági eseményekről vezetett nyilvántartások mégis fontosak voltak, és újítást eredményezett:

- Bármilyen pénzegységben vezethető volt;
- Tartalmazta a számla számát, egy rövid leírást, ami a gazdasági esemény volt, valamint a forgalom és egyenleg számlák tartozik és követel oldalát.

Bátran használta és alkalmazta azokat a szavakat, mint a tőke, a bevétel, a ráfordítás, a készletkötelezettség vagy éppen az eszközkövetelés. Ezeket különböző csoportokba sorolta, és többek között e módszer alapjául szolgál a mai rendszer is. Az akkori mérlegegyezőség elve megegyezett a maival, a baloldalon található tartozik oldal egyenlegének meg kellett egyeznie a jobb oldalon található követel oldal egyenlegével.

A következő sorok Pacioli művéből származnak:

„Amit az igazi kereskedőknek mindenekelőtt tudniuk kell: a Főkönyv s a hozzá tartozó Napló helyes vezetésének rendje Velencében, de bárhol másutt is a világon

Köztudomású, ha gondosan akar valaki kereskedni, amint az illik, három dolog nélkülözhetetlen.”

A háromból a legfontosabb a készpénz és a szubsztanciális [‘vagyoni’] háttér. Juxta illud philosophus: „Unum aliquid necessarium est substantia”. [E mellett szól a filozófus: „A

¹¹Nonprofit: Mi az egyszeres és kettő könyvvitel közötti különbség? Megjelent: 2022.03.29.Hozzáférés (URL): <https://www.nonprofit.hu/tudastar/mi-az-egyszeres-es-kettos-konyvvitel-kozotti-kulonbseg> Letöltés dátuma:2022.04.04.

szükséges dolgok egyike a szubsztancia”. – Itt a szerző szójátékkal ‘vagyon’ értetemben használja „a filozófusnak”, Arisztotelésznek legfőbb, egyébként ‘lényeg’-nek fordítandó kategóriáját.] Enélkül bajosan lehet kereskedelmi forgalmat lebonyolítani. Előfordult ugyan, hogy egyesek szinte meztelenül, jóhiszeműen kezdve nagy dolgokat műveltek: hűségesen kezelt hitelek által nagy gazdagságra jutottak; egész Itáliát bejárván, ezt a kérdést alaposan megismertem. A nagy köztársaságokban azonban már nem mondhatom, hogy „a jó kereskedő hitére”. Az említett esetek ugyanis azok esküjére alapozódtak, akik így szóltak: „Az igaz kereskedő hitére.” Végül is, ezen nem kell csodálkoznunk, hiszen a katolikus tanítás szerint mindenki a hitben üdvözülni, s nélküle lehetetlen Istennek tetszeni.

A második, ami megfelelő forgalom lebonyolításához szükséges: legyen a kereskedő jó könyvelő és legyen az elszámolás mindig naprakész. Mint az előbbieken már látható, ennek elérésére minden művelethez – a könyv elejétől a végéig – oly módon soroltuk fel a szükséges eljárási szabályokat és előírásokat, hogy azokat minden szorgalmas olvasó magáévá tehesse. De aki az előzőekben nem lenne eléggé tájékozott, annak ez a rész sem válna igazán hasznára.

A harmadik és utolsó fontos dolog: a kereskedő minden teendőjét szép rendben, a kívánalmaknak megfelelő módon végezze. Röviden szólván: mindenről, azaz mind, tartozásairól, mind hiteleiről tudomása lehessen; ezeken kívül másra nem is igen figyelnek az üzleti életben.

Mindezek miatt a kereskedők számára ez a rész, a többi között, ebből a szempontból a leghasznosabb: másképp ugyanis, azaz a könyvek megfelelő rendben tartása nélkül, lehetetlen lenne a tennivalókon Úrrá lenni; arról nem is beszélve, hogy ekkor a fejük, pihenés nélkül, mindig nagy gondoktól főne.”¹²

Megfontolandóak ezek a szavak, ha hosszútávon és tisztességesen szeretne valaki a gazdasági életben elhelyezkedni.

2.1.3 A könyvelés megjelenése az újkorban

A középkort, és az újkort nem csak a háborúk, a járványok, vagy egyéb kulturális események jellemezték, folytatódtak a szakmák fejlődése, gazdasági fellendülése. Amerika felfedezése és gyarmatosítása után egyre több nyersanyaggal és embertömeggel kellett számolni. A 16. és 17. század sok újítással állt elő, színesítette, valamint próbálta tökéletesíteni a szakmát. Több újítás is megjelent, többet között a jóváírási tételek, vagy a tartozás tételek.

¹²DR. JUHÁSZ István: Luca Pacioli, a könyvelés atyja (online). Wolters Kluwer Megjelent: 2019.06.14. Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/ado/luca-pacioli-a-konyveles-atyja/> Letöltés dátuma: 2022.04.05.

Az első mérleg 1511-ben készült el a Fugger-család jóvoltából. Nemcsak a mérleg, hanem a világ első újságai is nekik köszönhetőek.

Még ebben az évszázadban egy Velencében tanult főkönyvelő, Matthäus Schwarz, a Fugger-féle mérleget szembeállította saját könyvvitelével szemben. A főkönyvet 2 részre osztotta, volt egy „személyek számlakönyve”, valamint egy „tárgyak számlakönyve”. Előbbit tartozások könyvének, utóbbit Capusnak nevezték. Ezeken kívül készített egy „költség könyvecskét” a kiadásoknak, adóknak. A belső adók kalkulációjára, nyereség- és veszteségszámlák vezetésére egy „tiltott könyvet” készített.

A 16. század végén, 1592-ben publikálta munkáját Sartorius. Egy rendkívül tehetséges matematikus volt, de a könyv tematikája a számvitelre irányult.

A 17. században rohamosan nőtt az áruforgalom, folyamatosan fejlődtek az időszak elszámoláshoz kapcsolódó események. A pontosabb, átláthatóbb könyvelés és adatrögzítés céljából kezdték el használni az áru beérkeztető és kivezető könyveket, pénztárkönyveket vagy naplókat. Az első ipari forradalom szintén fellendülést hozott, amely következtében kezdték el használni a befektetési számlákat és üzemkönyvelést.¹³ Fejlődött a kereskedelemtudomány, és az üzemgazdaságtan, és elkezdtek célirányosan fejleszteni a számvitelt, a pénzügyi vagy vezetői számvitel felé.

A 18. században először a poroszoknak, később a németeknek köszönhető a számlázás fejlődése, olyan rendeleteket és szabályokat hoztak létre, amely arra kötelezte a kereskedőket, hogy számlákat kiállítva, igazolni tudják vagyonukat. Ezen évszázad végén hozták létre az „Általános Jog” törvényt, melyben leírták a kötelező mérlegkészítés szabályát. Ennek lényege, hogy a kereskedelmi tevékenységet folytató kereskedőknek évente legalább egyszer kötelezően el kellett készíteni a vagyonmérleget. Ha ez nem valósul meg, megbüntetik a személyt.¹⁴ Már a 19. század végén megjelentek olyan számlaformátumok, amelyek hasonlítottak a ma használt számlákhoz. Tartalmazta a fejléct, a logót, különféle megjegyzéseket. Előszeretettel használtak díszes betűket, a nagy ábrák szintén jellemző vonása volt. Ennek pszichológia hatása volt, így próbálták megnyerni a vásárlókat.¹⁵

¹³SINKA Júlia: Mérlegen a középkor (online) 2014. Hozzáférés (URL):

https://adozona.hu/altalanos/Merlegen_a_kozepkor_UFF4ML Letöltés dátuma: 2022.04.05.

¹⁴Dr. SZTANÓ Imre: A barlangrajzoktól a számítógépekig IV. (online) Megjelent: 2019.09.04.Hozzáférés (URL):

https://perfekt.blog.hu/2019/09/04/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_iv Letöltés dátuma: 2022.04.05.

¹⁵Bilingo: A számlázás története az ókortól napjainkig. Megjelent: 2017.04.27. Hozzáférés (URL):

<https://www.bilingo.hu/blog/olvas/szamlazas-tortenete> Letöltés dátuma: 2022.04.05.

A magyar vonatkozások a következőképpen alakultak. Először III. Károly, a 18 század elején hozott egy rendeletet, miszerint a kereskedőknek szabályszerűen kellett vezetni a könyveit, hitelezéseit nyilvántartásokban vezetni. Bő száz évet ugorva az időbe, az 1840-ben bevezetett törvény előírta a főkönyv és napló vezetést, majd pár évtizeden belül törvény szabályozta a leltár- és mérlegkészítés és vezetés módját.¹⁶¹⁷

Visszaugorva pár gondolat erejéig Európa többi nemzetéhez, a részvénytársaságok térhódítása szintén új szabályokat generált. Törvényileg szabályozták a mérlegkészítést, be nem tartásuk szankciót vont maga után. Ezenkívül kötelező érvényű volt a kereskedőtársaságoknak a mérlegkészítés. A 19. század végén megjelent a jövedelemadó törvény, amely csatolta a mérleghez az adóbevallást.¹⁸

2.1.4 A könyvelés fejlődése az elmúlt 100 évben

Igazán nagy áttörésről csak a rendszerváltás után beszélhetünk, elszakadva a keleti, és az Európai Számviteli Standardokhoz való csatlakozáskor.¹⁹ Azonban a világon történtek olyan változások és fejlődések, amelyek kihatottak végül az összes szakmára, köztük a könyvelésre is. Ez pedig a gépesítés, és a számítógépek megjelenése, fejlődése volt. Továbbá törvények, szabályozások is megjelentek, amely szintén elősegítette, a manapság könyvelésnek nevezett szakma létrejöttét.

Kimagasló fontosságú az 1930. évi. V. törvény, mely a társaságok megalakulásáról, a korlátolt felelősségű társaság kereskedelmi társaságokról szól, előre meghatározott törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, ahol a tag felelőssége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított esetleges egyéb vagyoni hozzájárulásokra terjed ki. Ezen törvény keretein belül történt meg a hiteles könyvvizsgálói képesítés, valamint a hiteles könyvvizsgáló feladatokról is pontos képet adott.²⁰

¹⁶1840. évi XV. törvénycikk a váltó-törvénykönyv behozatik. Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=84000015.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D27> Letöltés dátuma: 2022.04.06.

¹⁷1840. évi XVI. törvénycikk a kereskedőkről. Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=84000016.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D27> Letöltés dátuma: 2022.04.06.

¹⁸1875. évi XXXVII. törvénycikk kereskedelmi törvény. Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=87500037.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D29> Letöltés dátuma? 2022.04.06.

¹⁹SÁFRÁNY Ferenc: Számvitel alapok, mérleg és eredmény elemzés [elektronikus dokumentum] Megjelent: 2010.02. Hozzáférés (URL): <http://kik-tokaj.hu/kik-tokaj/pdf/Szamvitel%20jegyzet.pdf> Letöltés dátuma: 2022.04.06.

²⁰1930. évi V. törvénycikk a korlátolt felelősségű társaságról és a csendes társaságokról. Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=93000005.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D40> Letöltés dátuma: 2022.04.06

Az 1968. évi 33. törvényerejű rendelet – amely Magyarország első önálló számviteli törvénye volt – szabályozta a könyvvitelt, költségszámítást, mérlegkészítési kötelezettséget, önköltségszámítást, valamint a felelősségeket és az adatszolgáltatás rendszerét. E törvény

Jogszabály száma	Jogszabály tárgya	Előírt szabályzat készítési kötelezettség
9/1969. (III.18.) PM rendelet	a számviteli bizonylat rendjéről	<ul style="list-style-type: none"> • bizonylati szabályzat készítése (melléklete a bizonylatok gyűjteménye)
55/1970. (XII.30.) PM rendelet	a leltározási, mérleg- és mérlegbeszámoló készítési kötelezettségről	<ul style="list-style-type: none"> • leltározási szabályzat (benne: értékelés módja)
56/1970. (XII.30.) PM rendelet	a könyvvitel rendjéről	<ul style="list-style-type: none"> • számlarend • önköltségszámítási szabályzat

3. ábra Szabályzat összefoglaló

Hozzáférés (URL): <http://midra.uni-miskolc.hu/document/11027/3244.pdf> Letöltés dátuma:2022.04.09.

megjelenésének fő oka a technológia fejlődés, és a követelmények betartásának szigorítása. Hatályon kívül helyezte az 1979. évi. II. törvény 66 §-a.

A felhatalmazás alapján az első rendelet a számviteli bizonylati rendjéről szóló 9/1969. (III. 18) PM rendelet volt, amely a következőket szabályozta.

- Bizonylati fegyelmet,
- bizonylatok kiállításának módját,
- bizonylatok jellege szerint történő csoportosítást (elsődleges, másodlagos és összesítő),
- bizonylat alaki és tartalmi kellékeit,
- bizonylatok feldolgozásának módját,
- valamint a bizonylatok irattározásának és megőrzésének előírásait.

Egy újítást kellett alkalmazni, ami a bizonylatgyűjteményt nevet viseli.²¹

A következő pont a leltározási, mérleg- és mérlegbeszámoló készítési kötelezettségről szóló 55/1970. (XII. 30.) PM rendelet volt. A fő irányvonal a leltározási szabályzat elkészítésének

²¹Adózóna. 9/1969. (III.18.) PM rendelet Hozzáférés (URL): https://adozona.hu/jogtar/431253_9_1969_III_18_PM_rendelet_szamvitel Letöltés dátuma: 2022.04.09.

kötelező mivoltából eredt. Ezen rendelet keretében fogalmazódott meg az a tény, hogy a főkönyvi számlák, illetve a főkönyvi kivonatok váltak azokká a bizonylatokká, amely alátámaszta a mérleget. A mérlegbeszámoló elemei a következők voltak: Mérleg és a hozzá tartozó kiegészítő melléklet, eredménykimutatás, valamint a költség alakulását tartalmazó kimutatás. A rendelet továbbá tartalmazta, hogy minden vállalat negyedévente köteles volt évközi beszámoló készíteni.²²

A harmadik PM rendelet, ugyanezen nap keretében került nyilvánosságra. Ez a könyvvitel rendjéről szóló 56/1970 (XII.30) rendelet volt, amely meghatározta a Népgazdasági Számlakeretet, és ezáltal sajátos, ágazati számlakeretek kerültek publikálásra. A gazdálkodó szervezetek kötelesek voltak elkészíteni az önköltségszámítási szabályzatot és számlarendet. Utóbbinak tartalmaznia kellett a főkönyvi számlák számlajelét, tartalmát és megnevezését, valamint az analitikus nyilvántartásokat.²³

A számvitel rendjéről szóló rendeletről csupán 10 évig beszélhetünk, mivel az 1979. évi II. törvény hatályon kívül helyezte a törvényerejű rendeletet. Ez a törvény jobban idomult a tervgazdálkodási modellhez. Nagy előrelépés nem volt megfigyelhető, ami a számviteli szabályozást illette. A különböző számviteli szabályok beépültek a pénzügyi tárgykörökbe szabályozó jogszabályokba. Ismételten megfogalmazták az 1968. évi 33 törvényben leírtakat, annyival kibővítve, hogy megjelent a számviteli, és pénzügyi információrendszer kialakításának szabálya. Az igazán nagy áttörés 1988-ban következett be, amikor módosítást hajtottak végre az 1979. évi II. törvényben. A módosítás legfontosabb eleme, hogy megkülönböztetésre került a kettős könyvvitel, az egyszerűsített könyvvitel, valamint az egyszeres könyvvitel vezetése.

A rendszerváltásig megfigyelhető volt az a folyamat, ahol a számviteli információk, a gazdaságirányítás céljait szolgálták. A szocializmus idejére jellemző volt a központi szabályozás, a számvitel sem volt kivétel ezalól. Az állam, a felső vezetés központilag szabályozták a könyvvitelt, a mérlegkészítést, leltározást, önköltségszámítást, valamint a bizonylatok rendjéről szóló előírásokat. A szocializmus időszakra a szigorú, tervgazdálkodási politika volt jellemző, és ez az egész gazdaságra kihatott, azonban ahogy egyre gyengült a szocialista blokk, úgy változott hazánkban is a gazdaság. Modern számvitelről hazánkban csak

²²Adózána 55/1970. (XII.30.) PM rendelet. Hozzáférés (URL):

https://adozona.hu/jogtar/430790_55_1970_XII_30_PM_rendelet_leltarozasi Letöltés dátuma: 2022.04.09.

²³Adózána 56/1970 (XII.30.) PM rendelet. Hozzáférés (URL):

https://adozona.hu/jogtar/430791_56_1970_XII_30_PM_rendelet_konyvvitel Letöltés dátuma: 2022.04.09.

a rendszerváltás után beszélhetünk, ahogy említettem már, az Európai Számviteli Standardokhoz történő "csatlakozásunk" után. Megváltoztak a tulajdonviszonyok, csökkentek a központi beavatkozások, és a gazdaság vegyes tulajdonú piacgazdasággá alakult át. A keleti eszmék elszakadása érdekében, valamint egy jól működő piacgazdaság kialakításához nélkülözhetetlen fontos volt a megfelelő információáramlás, hogy a piaci szereplők döntéseik jól megalapozottak legyenek. Természetesen a nyugati, a már fejlett piacgazdaságokkal rendelkező országok tapasztalatait figyelembe véve serkentették a minél gyorsabb piacgazdaság kialakulását. A törvény végül elkészült külső segítséggel. Ezek a külső szereplők és elvek a következők voltak:

- Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság által kiadott standardok
- Európai Gazdasági Közösség Tanácsa
- Nemzetközi Könyvvizsgálói Alapelvek

Az első teljeskörű számviteli szabályozás az 1991. évi XVIII. törvény volt. Ez a 2000. évi C. törvényt fejlesztette tovább. A fejlesztéseknek, módosításoknak sosem lesz vége, folyamatos jönnek az új rendeletek, szabályok és változások, ezért naprakésznek kell lenni azoknak a személyeknek, akik ezt a szakmát válasszák.

A törvény céljára visszatérve, egy olyan rendeletet hoztak létre, amelynek fő konstruktuma, hogy megbízható és valós képet kapjon a gazdálkodó a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének kialakításáról, és ezen kialakítást elősegítse a számviteli beszámolók egységes elveik alapján történő elemek.

Annak érdekében, hogy a magyar és az Európai Unió irányelvei összhangban, harmonizációban legyenek, továbbfejlesztették az 1991. évi törvényt, és létrehozták a 2000. évi C. rendeletet. Ez a törvény nem tartalmilag újította meg az 1991. évi törvényt, hanem elsősorban pontosítás és kiegészítés történt. A törvény hatálya alá tartoztak azok a résztvevők, amelyek működéséről a nemzetgazdaság más szereplői tájékoztatást igényelnek, de nem tartoznak bele az egyéni vállalkozók, egyéni cégek (egyéni vállalkozónak vannak minősítve), a polgári jogi társaságok, építőközösségek, valamint a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi kereskedelmi képviselete. Több, fontosabb fogalmat is kiemelt a törvény, értelmezési rendelkezéseket kínál. Tartalmazza például a közvetített szolgáltatás fogalmát, meghatározza az üzleti vagy cégérték fogalmát, és a negatív cégértékről is szó esik. Létfontosságú megemlíteni, hogy két fajta mérlegsémát is megenged használni a törvény. Ezek az „A” és a „B” mérlegsémák, amelyeket a vállalkozó szabadon használhat. A törvény továbbá a vállalkozóra bízta, hogy összköltség

eljárással, vagy forgalmi költség eljárással készíti el az eredménykimutatását. Újításként megjelent az egységes új számlakeret is.²⁴

Az elkövetkezendő években folyamatosan módosultak és bővültek a törvények, és a 2016-ban kiadott és elfogadott évközi módosítás volt az egyik legfontosabb. A 2016-ban hatályba lépett számviteli törvénymódosítás szignifikáns változásokkal járt. A változás célja, hogy a 2013/34/EU irányelveket átültessék a magyar számvitelre. Annak érdekében, hogy jól összehasonlíthatóak legyenek az Európai Unió tagállamainak gazdasági szereplői, (a pénzügyi kimutatások, egyéb beszámolók, a beszámolók megbízhatóságával kapcsolatos bizalom növelése, megfelelő adatközlés és a kisebb méretű cégek adminisztratív költségének csökkentése) változásokat kellett alkalmazni bizonyos területeken.²⁵ Változás történt az egyszerűsített éves beszámolók és konszolidált beszámolók készítésére vonatkozó határértékeknél. A három mutatószám - amelyeket figyelembe kellett venni, hogy ki alkalmazhatja, vagy kinek kellett alkalmaznia az egyszerűsített éves beszámolót és a konszolidált éves beszámolót – megnövekedett.

Egyszerűsített éves beszámoló	Mértékegység	2016 előtt	2016 évtől
Mérlegfőösszeg	m Ft	500	1200
Éves Nettó árbevétel	m Ft	1000	2400
Átlagos létszám	fő	50	50
Konszolidált éves beszámoló	Mértékegység	2016 előtt	2016 évtől
Mérlegfőösszeg	m Ft	5400	6000
Éves Nettó árbevétel	m Ft	8000	12000
Átlagos létszám	fő	250	250

1. táblázat Egyszerűsített éves beszámoló és konszolidált éves beszámoló változásai 2016. évtől Hozzáférés (URL): <https://www.mkvkok.hu/a-szamviteli-torveny-2016-evi-valtozasai-az-evkozi-modositas-tukreben-1-resz> Letöltés dátuma: 2022.04.10..

Ha a három mutatóérték közül, két egymás követő évben 2 mutatószám eléri az értékhatárt, már nem választhatja az egyszerűsített éves beszámolót a gazdálkodó. Mint ahogy a táblázatban látható, az egyszerűsített éves beszámolónál, mind a mérlegfőösszeg, mind pedig az éves nettó árbevétel értékhatára közel két és félszereződött. A mérlegfőösszeg értékhatára 500M Ft-ról

²⁴DR. FOGARASI Erzsébet. A számvitel szabályozásának változásai Magyarországon: jelenlegi helyzet, lehetséges jövőképek [elektronikus dokumentum] Hozzáférés (URL): <http://midra.uni-miskolc.hu/document/11027?docID=11027&setFontSize=big> Letöltés dátuma: 2022.04.10

²⁵EUR-Lex: Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve. Megjelent: 2013.06.26. Hozzáférés (URL): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32013L0034> Letöltés dátuma: 2022.04.10.

1200M Ft-ra emelkedett, hasonló értékbeli változás történt az éves nettó árbevételnél, ahol az 1000M Ft-os értékhatár 2400M Ft-ra nőtt. Az átlagos létszámban nem történtek változások. A konszolidált éves beszámolót készítő vállalkozásnak ez a növekedés kisebb mértékű volt, a mérlegfőösszeg értékhatára 5400M Ft-ról 6000M Ft-ra emelkedett, míg az éves nettó árbevétel 8000M Ft-ról 12000M Ft-ra.

Az osztalék elszámolásra abban az évben kerül sor, amikor a döntést a tulajdonosok meghozták, ebből következik, hogy az előző évi üzleti adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalék lesz az osztalék forrása. A maximálisan kifizethető osztalék mértéke is változott abban az esetben, ha fordulónapon az eredménytartalék negatív.

Csak abban az esetben lehet pozitív vagy negatív üzleti vagy cégértéket kimutatni, ha a kifizetett ellenérték magasabb vagy alacsonyabb (megvásárolt telephely, üzlethálózat, társaság stb.), mint a tételre állományba vett eszközök piaci értékének átvállalt kötelezettségek értékével csökkentett értéke. A korlátlan hasznos élettartam is megszűnt a törvénnyel, kötelező az 5-10 év alatt történő terv szerint leírás.

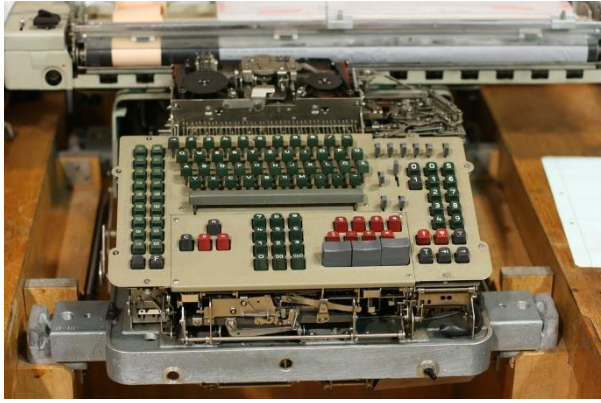
2016. január 1-től új fogalomról beszélhetünk, a jelentős tulajdoni részesedésről: 20%-ot meghaladó részesedések, amelyek nem minősülnek kapcsolt vállalkozásoknak. Megszűnik a rendkívüli eredmény kategória is. Továbbá történtek még változások a kiegészítő mellékletben, valamint a könyvvizsgálói jelentésben is.²⁶

Az új törvények bevezetése, illetve a régiók módosítása a könyvelő szakmában dolgozók számára nem lett volna elérhető, ha a 20. században nem történtek volna forradalmi, radikális változások, ami a technológiát illeti. Szerencsére egy jól alkalmazkodó, az informatika adta lehetőségeket jól kihasználó foglalkozásról beszélhetünk.

A szakdolgozatom elején már leírtam, és bemutattam a szakma fejlődését, milyen módon történtek a gazdasági események, vagy táblák elkészítése. Több száz éven keresztül kézzel, aprólékos pontossággal készültek el a naplók és főkönyvek, néhány évtizeddel ezelőttig abszurdnak tűnt, hogy 1 gombnyomással elkészüljön az eredménykimutatás. Nagyon sok iskolában az alapokat még a kézzel írott változatban tanítják meg a diákoknak, azonban egyre nagyon teret nyer – és nélkülözhetetlen is – a számítógépes könyvelés tanítása és elsajátítása.

²⁶Homor József: A számviteli törvény 2016.évi változásai az évközi módosítás tükrében (1. rész) online (2016) Hozzáférés (URL): <https://www.mkvkok.hu/a-szamviteli-torveny-2016-evi-valtozasai-az-evkozi-modositas-tukreben-1-resz> Letöltés dátuma: 2022.04.12.

A 20. század elején a könyvelés bekötött könyvek keretében készültek, és egyre nagyobb teret nyert a szabadlapos könyvelés. A megnövekedett érdeklődés miatt, 1948-ban megszűnt egy kötelező érvényű rendelet, miszerint csak bekötött könyveket lehetett használni a könyveléshez, és lehetőséget teremtett az átírási eljárás módjára. Sok időt és munkát spórolt meg ez az eljárási technika, amelyet evolút táblának nevezünk. A kettős

4. ábra Ascota könyvelőgép Hozzáférés: <https://www.flickr.com/photos/stiefkind/17181276459/in/photostream/> Letöltés dátuma: 2022.04.12.

könyvvitel alkalmazásának egyik fontos eszköze volt, egy fémtáblát kell elképzelni, erre helyezték a naplót (idősoros feljegyzés érdekében), erre tették az indigót, valamint a kartont. A számlalap tökéletes illesztéséhez leszorító fület alkalmaztak. Ennek eredményeként egyidejűleg történt idősorosán és számlasorosán is a könyvelés.²⁷ Automatizálásra kerültek az eljárások, amely következtében megjelentek az írógépek, könyvelőautomaták, és később, a mai is használt könyvelőprogramok. Az első adatfeldolgozó gép is megjelent még az évszázadot megelőzően, a lassú adatfeldolgozást próbálta gyorsítani. Nem kell megijedni a könyvelőautomaták fogalmától, más néven könyvelőgépektől, ami kezdetben manuális-mechanikus volt, később pedig elektromechanikai formában is megjelent. Az évszázad elején elterjedtek olyan könyvelőgépek, amelyek már speciális beállításokat is tartalmaztak, esetenként írógéppel kombinálva. A leghíresebb könyvelőgépet a Német Demokratikus Köztársaság fejlesztette ki 1953-ban, mely az Ascota nevet viselte. 1983-ig történt az Ascota könyvelőgépek gyártása, és közel 30 év alatt, több mint 330.000 darabot gyártottak és értékesítettek világszerte.²⁸

Az idő előrehaladtával, a tökéletesre való törekvés, az idő- és energiaspórolás indukálta, hogy számítógépeken történjenek azok a feladatok, amelyekhez eddig külön eszközöket alkalmaztak. Egy olyan eszköz volt a megoldás, amelynél a megfizethető ár, a méretcsökkentés mind-mind preferencia volt. Ez pedig a számítógép és a hozzá kapcsolódó programok voltak. A kezdetleges tudásbeli hiányosság rövid időn belül megszűnt, és egyre jobban tájékozódtak a szakmában dolgozó személyek.

²⁷DR. SZTANÓ Imre: A számviteli kötelezettség szabályozása hazánkban I.rész (online) Megjelent: 2019.10.02. Hozzáférés (URL): https://perfekt.blog.hu/2019/10/02/a_szamviteli_koteleztseg_szabalyozasa_hazankban_i_resz Letöltés dátuma: 2022.04.12.

²⁸Vajkai Álló Géza – Képes Gábor: A jövő múltja Neumanntól az internetig, p26 2013. Kiadó: NJSZT, ISBN: 976-615-5036-06-04

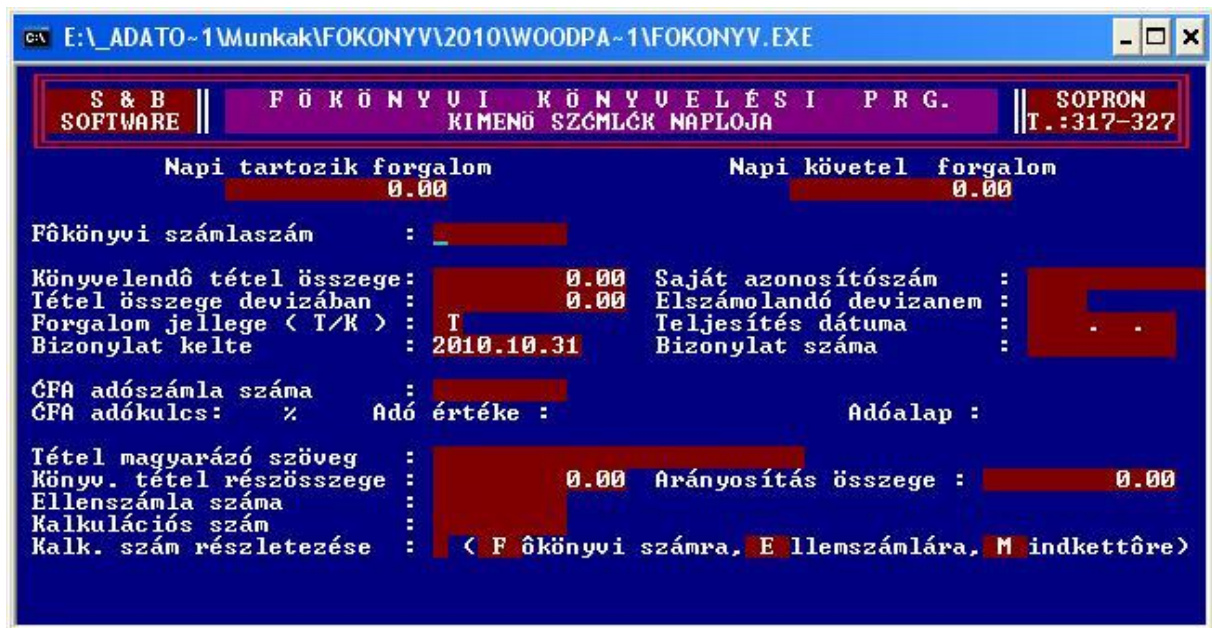
A 0. generációhoz tartozik Konrad Zuse által készített, jelfogókkal működő, mechanikus rendszerű számítógépe, a Z1. Bináris számrendszerre épült, rendkívül sikeres volt. Megnövekedett az igény a különféle számolást elősegítő gépekre. A könyvelésben is nagy segítséget jelentettek, és automatizálásra kerültek a számolások. Nagy előrelépést jelentett az 1. generációhoz tartozó elektroncsövek megjelenése, ezáltal elkészülhetett az első digitális számítógép is. Erre 1945-ben került sor, rendkívül nagy helyen helyezkedett el ez a szerkezet, lassú volt és kevésbé megbízható. Sok energia kellett a működéséhez, és gyakran meghibásodott. A könyvelés továbbra is kézzel vagy könyvelőgépek segítségével valósult meg. A 2. generációban próbálták kijavítani az előző generációban alkotott digitális számítógépet, lényegesen kisebb helyet foglalt el, kevesebb energiaigénnyel rendelkezett, sokkal biztonságosabb, nagyobb kapacitással rendelkező gép vált belőle. A 70. évek közepén feltalálták az integrált áramkört (IC). A számítógépek már az integrált áramkörök felhasználásával készültek. Az adatokat mágnesszalagon tárolták, lényegesen kisebb helyet foglalt el, sokkal gyorsabb és megbízhatóbb volt, mint az elődei. A könyvelés még mindig könyvelőgépen történt. A 4. generáció fogalmához tartoznak a mikrochippel és mikroprocesszorok. Erre 1971-ben került sor az Intel jóvoltából. Az Intel olyan számítógépeket hozott létre, amelyek méretét tekintve kisebbek, sőt hordozhatóak voltak, rendkívül nagymennyiségű adatot tudott tárolni, és sok felhasználóbarát funkcióval rendelkezett. Az első számítógépeken az MS-DOS operációs rendszer futott, amit később a Windows fog felváltani. Egyéb kiegészítők is létrejöttek, többek között az egér, a monitor és a billentyűzet. Az 5. generáció jellemzői a multimédia terjedés, valamint hogy már ne az ember, hanem a számítógép végezze a feladatokat (mesterséges intelligencia).

A 6 generáció közül, mindenképpen a 4. generáció az, ami forradalmi fejlődést jelentett a könyvelésre, mivel ebben a generációban létrehozott számítógépeket, már a mindennapi, hétköznapi tevékenységekre is használták.²⁹

A 20. század utolsó évtizedeiben, az IBM cég megalkotta otthoni és munkahelyi célra szánt számítógépét. Ezen egy szöveges, DOS operációs rendszer futott, melynek használata

²⁹Györe Mihály – Számítógépek fejlődése (online) Megjelent: 2019.09.10. Hozzáférés (URL): <http://www.gyoremihaly.hu/2019/09/10/szamitogepek-fejlolese/> Letöltés dátuma: 2022.04.15

kimondottan körülményes volt. A hardvere nagyon egyszerű volt, nem tudta többek között integráltan, sokrétűen kezelni az adatokat.³⁰

5. ábra DOS alapú könyvelőprogram

Hozzáférés (URL): <http://xxlnet.eu/index.php/dos-s-fkonyvi-koenveles>

Letöltés időpontja: 2022.04.24

Nem tartott sokáig a DOS operációs rendszeren futatott könyvelőprogramok sikere, mivel a Microsoft kiadott egy átdolgozott és továbbfejlesztett verziót, a Windows 95-öt. A DOS rendszerhez képest sokkal komplexebb volt, nagy újítást eredményezett az ablaktechnika alkalmazása, valamint a multitasking. Egyszerre, egy időben akár több program is futott, amely további lehetőségeket nyújtott a felhasználók számára. A több programon átívelő információcsere elősegítette a könyvelést, és a hozzá tartozó analitikát (Képek, táblázatok készítése és beillesztése). Forradalmi újítás volt az internethez történő csatlakozás.³¹

Az emberek egy bizonyos hányada fél az informatika adta lehetőségektől, de ha jól kezeljük a változásokat és nem esünk át a ló túloldalára, az informatika és az internet egy csodálatos, nélkülözhetetlen része lehet az életünknek. Vannak előnyei és bizonyos hátrányai is a modernizációnak, de az teljes mértékben nyilvánvaló, hogy lényegesen megkönnyítették az emberek mindennapjait ezek az eszközök, a munkát gyorsabbá, hatékonyabbá és élvezhetővé tették.

³⁰SZENCZI Zoltán G: DOS operációs rendszer [online] Hozzáférés (URL): <https://users.iit.uni-miskolc.hu/~szenczi/msdos.htm> Letöltés dátuma: 2022.04.22.

³¹Tudásbázis: A Windows operációs rendszer Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/rendeszeti/irodai-ugyviteli-ismeretek/ablakok-es-menu/a-windows-operacios-rendszer> Letöltés időpontja: 2022.04.24.

2.2 Miként jelennek meg napjainkban a számviteli szolgáltatások

Milyen feladatai vannak manapság egy könyvelőnek, és mik azok, amelyek nem tartoznak a hatáskörei alá? Milyen tulajdonságoknak, készségeknek kell meglenni ahhoz, hogy sikeres és produktív munkavállalóak legyünk? Kinek érdemes ezt a szakmát választani, milyen mindennapi nehézségekkel kell szembenézni? Hogyan alakul át, a pár évtized óta jelenlegi struktúrájában jól ismert szakma?

Ne gondoljuk azt, hogy az iskolapadból kikerülve, vagy a mérlegképes könyvelői képesítés megléte már 100%-os garanciát jelent arra vonatkozóan, hogy hibátlanul el tudjuk végezni a feladatokat. Természetesen tökéletes alapot biztosítanak egy könyvelő számára az előbb említett képzések és tanfolyamok, azonban nyilvánvaló, hogy a munka világában szerzett tapasztalatok és kihívások fogják folyamatosan fejleszteni az egyént.

Egy nagyon aprólékos, felelősségteljes, sok figyelmet és tanulást igénylő szakma. Számos és fontos határidőt kell betartani, különösen a májusi hónap, valamint minden hónap 20-át megelőző napok létfontosságúak.

Sajnálatos módon, egy laikus számára létrejött egy sztereotípiára vonatkozóan, hogy mivel foglalkozik egy könyvelő. Ténymegállapításuk egy része valódi, a gép előtt ülve, folyamatos munka és papírtömeg mellett tevékenykednek, mindenféle bonyolult és felelősségteljes programokkal dolgoznak, azonban figyelmen kívül hagynak egy fontos részt: A szakma ennél sokkal széleskörűbb.

A Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény a következőket rögzítette a törvény keretében:

„E törvény alkalmazásában számviteli szolgáltatás az e törvényben, továbbá a kapcsolódó kormányrendeletekben előírt könyvvezetési, beszámolóképzési kötelezettség teljesítése érdekében elvégzendő feladatok összessége (a továbbiakban: könyvviteli szolgáltatás), valamint a könyvvizsgálói tevékenység.”

Erről a 150. § foglalkozik, ahol nyilvánvalóvá válik, hogy mi tartozik a könyvviteli szolgáltatások körében:

„a számviteli politika, a könyvviteli elszámolás, a beszámolóképzés rendszerének, módszerének kialakításával (ideértve a belső információs rendszer kialakítását is), a számlarend, a könyvvezetéshez, a beszámolóképzéshez szükséges szabályzatok elkészítésével, rendszeres karbantartásával kapcsolatos feladatok ellátása, beleértve a főkönyvi nyilvántartások vezetését, az összesítő feladások készítését, a beszámoló összeállítását, a

beszámolóban, a könyvviteli nyilvántartásokban szereplő adatok elemzését, a gazdasági döntéseket megalapozó következtetések levonását is

„az elszámolások, a beszámolóban szereplő adatok jogszerűségének, szabályszerűségének, megbízhatóságának, bizonylatokkal való alátámasztottságának, a számviteli alapelvek követelményei megtartásának biztosításával a valóságnak megfelelő belső és külső információk előállítása, szolgáltatása.”³²

Vannak tevékenységek, amelyek alapvető feladatként tekinthetők, és vannak olyan feladatok, amelyek nem tartoznak a könyvelő alapvető feladatai közé. Az előbbire pár példát említve:

- Bevallások készítése, adatszolgáltatások beküldése a hatóságok felé;
- A hatályos törvény által előírt formában és feltételekben történő számlák és bizonylatok könyvelése;
- Kimutatások készítése;
- A könyvelésre kapott számlák ellenőrzése a hatályos pénzügyi és számviteli törvényeknek való megfelelés szempontjából;
- Mérleg, eredménykimutatás és kiegészítő melléklet elkészítése;
- Tájékoztatás és figyelmeztetés
 - A vállalkozást érintő, könyveléssel, adózással összefüggő változásokról;
 - Szabálytalanság, vagy törvénytelenység esetén figyelmeztetés
- Bérszámfejtés megállapodás esetén.

³²2000. évi C. törvény a számvitelről.150 § a,b, Hozzáférés (URL):
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv> Letöltés dátuma: 2022.04.24

Azok a tevékenységek, amelyek nem tartoznak a könyvelő alapvető hatáskörei alá:

- Házipénztár kezelés;
- A befogadott számlák valóságtartalmának ellenőrzése;
- Ezen számlákhoz kapcsolódó szerződések, teljesítési igazolások elkészítése;
- Partnerekkel való kapcsolattartás, új partnerrel való szerződéskötés;
- Banki utalások határidőre történő teljesítés;
- Az előző könyvelő által rosszul, hibásan elvégzett feladatok korrigálása
 - Hiba esetén javaslattal kell élni a hiba korrigálására;
 - A hiba meglétére és következményére felkell hívni a megbízó figyelmét.
- A lejárt üzleti év iratainak tárolása és őrzése. Szerződésben rögzíteni kell, ha van rá igény.

Együtt célszerű megbeszélni, és rögzíteni a munkavállaló hatáskörei alá tartozó feladatokat. A könyvelő csak abban az esetben tudja elvégezni munkáját, ha a megbízó időben továbbítja a könyvelni kívánt számlákat, és az ahhoz szükséges dokumentumokat.³³

A kellő szakértelem és tapasztalat generálta siker és megbízhatóság eredményeként, egy könyvelő akár annak részévé is válhat, hogy egy kis, kezdeti cég - bizonyos időintervallum alatt - hogyan válik akár multinacionális céggé. A társasági szerződés elkészítésében is fontos szerepet játszik, ahogy az alapító okirat és az alapszabály megírásához is nélkülözhetetlen tag. Kulcsfontosságú szerepe van továbbá az adózással kapcsolatban is, szerteágazó tudással kell rendelkezni. A szolgáltatások körébe tartozik ezenfelül a tájékoztatás, a cég alapítás előtt javaslatot ad a cégformával vagy az áfával kapcsolatban. Naprakésznek és tájékozottnak kell lenni, a törvénymódosításokat figyelni kell, az állammal szembeni kötelezettségeket ki kell számolni, a vállalkozás könyvelését és nyilvántartásait vezetni kell. Ha megszűnik a vállalkozás, vagy a cégformában történnek változások, a könyvelő segítő kezét nyújthat ezek megoldásához.

Mint ahogy már említettem, a folyamatos fejlődés elengedhetetlen a szakmában dolgozó személyek számára, szakmai továbbképzéseken kell részt venni. Kreditpontosak ezek a továbbképzések és egy évben minimum 16 kreditpontot kell elérni. Erről a 93/2002. (V.5.) a könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásba vételéről szóló kormányrendelet ad tájékoztatást a 10/B. § keretében.

³³Tudatos Könyvelés: Mik a mérlegképes könyvelő feladatai? (online) Hozzáférés (URL): <https://tudatos-konyvelés.hu/blog/mik-a-merlegkepes-konyvelo-feladatai/> Letöltés dátuma: 2022.04.24.

„A szakmai továbbképzésre kötelezett könyvviteli szolgáltatást végző személy (a továbbiakban: továbbképzésre kötelezett) a 10. § (1) bekezdése szerinti szakmai továbbképzési kötelezettségét az e rendelet szerinti kreditpont-minősítési eljárás keretében megállapított kreditpontok megszerzésével teljesíti.

A továbbképzésre kötelezettnek minden egyes továbbképzési évben összesen legalább 16 kreditpontot kell megszereznie. Az adott továbbképzési évben a 16 kreditponton felül megszerzett többlet-kreditpontok nem vehetők figyelembe a következő évek továbbképzési kötelezettsége teljesítése szempontjából. Ugyanazon minősített továbbképzési program - ide értve annak elektronikus változatát - csak egyszer jogosít kreditpontra.

A 16 kreditpontból legalább 8 kreditpontot számvitel témakörben minősített szakmai továbbképzésen kell teljesíteni.”³⁴

A *hard skilleken* kívül a *soft skillekre* is érdemes hangsúlyt fektetni. Ezek olyan tulajdonságok, amellyel sikeresebbek lehetnek a dolgozók. A precizitáson, pontosságon, alapos munkavégzésen kívül monotonitástűrőnek, kitartónak, megbízhatónak és rugalmasnak kell lenni, nagy előnyt jelent továbbá, ha jó problémamegoldó képességgel, kooperációra való hajlammal rendelkezik a munkában elhelyezkedő személy. Vannak olyan események, és pillanatok, ami jó kommunikációs feltételhez köthető, így többletet jelenthet, ha rendelkezik ezzel.

³⁴93/2002. (V. 5.) Korm. rendelet a könyvviteli szolgáltatást végző nyilvántartásba vételéről, 10/B § Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0200093.kor> Letöltés dátuma: 2022.04.24.

3 Digitalizáció a könyvelésben

„A félelem nem más, mint a tudás hiánya.”³⁵

A félelem egy természetes emberi reakció olyan helyzetekre, amiket nem értünk, vagy ismeretlen számunkra. Mi történt, és hogyan alakult volna a világ, ha őseink nem próbálkoztak volna, és nem kerekedtek volna fel félelmükön? Szerencsések vagyunk, hogy belemertek vágni egy új, ismeretlen helyzetbe, és ezáltal elhozva egy új fejezetet az emberiség számára. Ez volt a digitalizáció. A digitalizáció egy olyan folyamat, ahol a nyomtatott dokumentumokból, egy számítógép által feldolgozható jel készül, digitális eszközök segítségével. Ennek tárolására többféle mód ad lehetőséget, egyaránt lényeges a dokumentum típusa és minősége.³⁶

Bárhova megyünk, egész életünket végigkíséri a digitalizáció és vívmányai, hol pozitív, hol negatív gondolatokat hallunk felőlük. Életünk részévé vált, az összes szektorba beleszötte magát, legyen szó egészségügyről, oktatásról, szórakoztatóiparról, vállalati ügyekről és ügyintézésekről. Természetesen a könyvelő szakmát sem kerülte el, sőt, mára már alapvető elemévé vált.

3.1 Az ipari forradalom hatása a könyvelő szakmára

Jelenleg a 4. ipari forradalom részesei vagyunk, bár - több kutató és szakértő szerint – az 5. ipari forradalom is erőteljesen közeledik, sőt, kezd egybefonódni a kettő. Az ipar 4.0 fogalma, az Európai Parlament állásfoglalása szerint 2016-ból:

„Az ipar 4.0 a termelési folyamatok olyan szervezését írja le, melynek keretében az eszközök önállóan kommunikálnak egymással az értéklánc mentén: a jövő egy olyan „okos” gyárat hozva létre ezzel, amelyben a számítógép-vezérelt rendszerek nyomon követik a fizikai folyamatokat, létrehozzák a fizikai valóság virtuális mását és decentralizált döntéseket hoznak önszervező mechanizmusok alapján.”³⁷

Jelenleg 5 ipari forradalmat ismer el a tudomány, az első ipari forradalomról már írtam pár gondolatot. A 2. ipari forradalomra az elektromosság és a tömeggyártás volt jellemző, míg a 3. ipari forradalom esetében a robotok és az automatizálás játszott főszerepet. Nehéz pontosan meghatározni az időintervallumokat, melytől kezdődik egy-egy korszak, mivel átfedések is

³⁵Idézetár. Hozzáférés (URL): <https://www.idezettar.hu/idezetek/felelem-nem-mas-mint-tudas-hianya> Letöltés dátuma: 2022.04.24.

³⁶Tudásbázis: A digitalizálás fogalma (online) Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/nyomdaipar/szamitogepes-ismeretek/karakterfelismero-programok-tesztfeladat/a-digitalizalas-fogalma> Letöltés dátuma: 2022.04.24

³⁷Ipar4: Mi az az ipar 4.0? Hozzáférés (URL): <https://www.ipar4.hu/page/ipari-forradalmak-ipar-4-0> Letöltés dátuma: 2022.04.25.

történtek. Magyarországon pár évtizednyi elcsúszás mindig megjelent a használt és új technológiák bevezetésénél, a 3. ipari forradalomnál a kommunista rendszer, és az ebből fakadó elnyomás és elszigeteltség volt a kiváltó ok. A rendszerváltást követően futótűzként terjedtek el a nyugat által használt technológiák és gépek.

A 4. és 5. ipari forradalmat korunk forradalmának is nevezhetjük, Európában és hazánkban 2010 környékén jelent meg. Olyan újdonságok jelentek meg, és tart a fejlesztése mind a mai napig, mint az MI (mesterséges intelligencia), 3D nyomtatás, önvezető autók stb. Az ipar 4.0 központi eleme elsősorban az optimális teljesítmény elérése volt, míg a fejlettebb változata tovább növeli a hatékonyságot és az ember-gép közötti kapcsolatot. Az új korszak célja, hogy a gépek ne vegyék el a munkát az emberektől, hanem az unalmas, monoton és ismétlődő folyamatokkal járó feladatokat ellássa, míg az ember felügyeli és ellenőrzi őket.³⁸

Az ipari forradalom találmányainak köszönhetően, a szakma is pozitív irányba mozdult el a gépesítés hatására. A lassú, monoton, unalmas és ismétlődő munkák egy részét felváltották a technológia újítások eredményei, egyetlen gombnyomással elkészíthető a mérleg, ha megfelelő módon vezettük fel az adatokat. A felhőalapú rendszerek, számítástechnikák, kommunikációs technológiák vagy éppen a Big Data az ipari forradalom pillérei, mozgatórugói. A nagymennyiségű adattárolás (rögzítés és feldolgozás) a könyvelő szakmában sem teljesült volna ezek nélkül, az ügyfelekkel történő kommunikáció jelentőségteljessé vált, sokkal gyorsabban, és ezáltal hatékonyabban jut el az információ. Szinte az összes cég esetében a felhőalapú rendszerek mára már meghatározó és létfontosságú elemmé nőtte ki magát. Ezáltal – ahogy a könyvelésben is – nem a helyi gépen érjük el, vagy tároljuk az adatokat, hanem egy úgynevezett „felhőben”. Természetesen ennek is megvannak az előnyei és hátrányai.

Érdeemes megemlíteni minden olyan, a szakmához kapcsolódó tevékenységet, amely annak érdekében jöttek létre, hogy a visszaéléseket és csalásokat redukálni lehessen, vagy éppen megszüntetni. Gondolok itt az adócsalásokra, be nem jelentett dolgozók ellenőrzésére. Olyan rendszerek jöttek létre, amelyek ezeket ellenőrizték, így a vállalkozásoknak – könyvelők – is be kell tartani a változásokat, szabályokat és újításokat. Az újítások fontossága, a versenyképesség megőrzése érdekében releváns.

³⁸New Technology: Még véget sem ért az előző, de már itt van az 5. ipari forradalom (2020) Hozzáférés (URL): <https://newtechnology.hu/meg-veget-sem-ert-az-elozo-de-mar-itt-va-az-5-ipari-forradalom/> Letöltés dátuma: 2022.04.26.

3.2 A digitalizáció hatása a könyvelésben

A Big Data, felhő alapú rendszerek, illetve különféle technológiák mind-mind körülölelnek bennünket, nem tehetünk – és nem is érdemes – semmit, hogy elkerüljük hatásait. Nem is szabad elkerülni, inkább ki kell használni azokat az előnyöket, amit a digitalizáció ad. Sokkal produktívabb és hatékonyabb lehet egy napunk, az utazás közbeni várakozásokat is fordíthatjuk arra, hogy lexikális tudásunkat gyarapítsuk, vagy egy utazást hatékonyabban megszervezzünk. Különböző programok segíthetik ezeket: költség tervezés, optimális út kialakítása, az elektronikus úton megírt bevásárló lista egyrészt környezetbarátabb másrészt kényelmesebb megoldás jelent.

Munkám során már többször említésre került, hogy a számvitel világában dolgozók részére sok újdonságot, változást hozott a digitalizáció. A kezdetekben aprólékos és körülményes munkavégzés, a fejlődés hatására egyre gyorsabbá vált, azok a folyamatok, amelyek sokszor több órát vagy napot vettek igénybe, lényegesen lecsökkentek, a programoknak és szoftvereknek köszönhetően.

A folyamatos fejlődésnek is megvannak a hátrányai, hiszen nem csak a mi vállalkozásunk fejlődik, amikor igénybe vesszünk, vagy alkalmazunk egy új technológiát. Annak érdekében, hogy folyamatos legyen a fejlődés és vevő kielégítés, naprakésznek kell lenni a vállalkozásunknak, hogy versenyképességünket megőrizzük. A versenyképesség megőrzéséhez hatékonyságra van szükség. Több cég és vállalkozás is foglalkozik a versenyképesség megőrzésének fontosságáról. 2018-ban, a Siemens megbízásából, a GKI Digital elkészítette kutatását, ahol több tízezer magyar vállalkozást vett alapul. A kutatásban olvashatunk a digitalizáció és munkaerőhiány kapcsolatáról, valamint a nagyvállalkozásokra gyakorolt hatásokról. A vizsgált vállalkozásoknál is komoly problémát jelent a megfelelő szakemberek megtalálása a hiányos – digitalizációhoz kapcsolatos– szakterületeken. Rangsorolásra kerültek azok az elemek, amelyek a digitalizációhoz köthetőek. A digitalizáció melletti legfőbb érvek a kutatás szerint:³⁹

³⁹GKI Digital: Digitalizációs Kutatás 2018 Hozzáférés (URL): https://assets.new.siemens.com/siemens/assets/public/1536829328.95a166cb-bcff-4119-a555-5b738d3ff68c.gkid-siemens_digikutsajto2018hun.pdf Letöltés dátuma: 2022.04.27.

Versenyképesség megtartása
Költséghatékonyság növelése
Ügyféligények kiszolgálása
Az eddigi pozitív tapasztalatok
Munkafolyamatok optimalizálása
Jobb megfelelés a piaci elvárásoknak
Adminisztrációs költségek csökkentése
Termelési hatékonyság növelése
A szolgáltatás minőségének növelése
Jobb megfelelés a tulajdonosi elvárásoknak
Versenytársakkal szembeni előny kialakítása
Bővülés, kapacitásnövelés

6. ábra Digitalizáció melletti érvek saját szerkesztés Siemens Digitalizációs Kutatás 2018 Hozzáférés (URL): https://assets.new.siemens.com/siemens/assets/public.1536829328.95a166cb-bcff-4119-a555-5b738d3ff68c.gkid-siemens_diqikutsajto2018hun.pdf Letöltés dátuma: 2022.04.27.

3.2.1 Könyvvizsgálatra gyakorolt hatása

A könyvvizsgálók azok a külső és független személyek, akik véleményt mondanak a megbízó fél pénzügyi beszámolójáról, valamint megállapítsa, hogy a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete a valóságot tükrözi, és megfelel-e a számviteli előírásoknak. Vannak esetek, amikor kötelező könyvvizsgálót választani, de önként is választható. A fejlődés ezt a szakmát is érintette, számtalan újítást eredményezve. A felhőalapú rendszerekről már beszéltem, a könyvvizsgálók a rendszeren keresztül érik el az adatokat, valamint dolgoznak velük, és megállapításra kerülnek azok az elemek, amely a könyvvizsgálói feladatokat lefedik, és ezáltal zavartalanul tud lefolyni a könyvvizsgálat. A hagyományos, kézzel történő könyvvizsgálat időigényes volt. A lassú és hosszadalmas munkavégzés – valamint az erre megfelelő informatikai eszközök hiányának – miatt a könyvvizsgálók, amikor egy vállalatot értékelték és ellenőriztek, valójában a múlt adatait ellenőrizték, és a jövőt vizsgálták. A digitalizáció térnyerésének köszönhetően csökkent a hagyományos auditálás, és átalakult egy folyamatos és valós idejű ellenőrzéssé. Tartalmi szempontból nem történt lényeges változás a könyvvizsgálói feladatkörökben, azonban sokkal naprakészebbé vált és ezáltal jóval hatékonyabb munkavégzést eredményez. Már nem a múltban felmerült gazdasági eseményekkel foglalkozik a könyvvizsgáló, leredukálódott a munkavégzés folyamata, és egy

ügynevezett real time auditolás keretében rögtön ellenőrizheti a bizonylatok, gazdasági események valóságát és megfelelő módon történő elszámolását.⁴⁰

	2015	2018	Változás %
Jogszábaály szerint engedélyezett könyvvizsgálók	250047	225360	10
Könyvvizsgáló cég által alkalmazott vagy azzal partnerként vagy más módon kapcsolatban álló, jogszábaály szerint engedélyezett könyvvizsgálók	61711	60005	3
Könyvvizsgáló cégek	32306	30504	6
Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységeket vizsgáló könyvvizsgáló cégek	1742	1127	35

2. táblázat Unióban bejegyzett, jogszábaály szerint engedélyezett könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek (2015-2018) saját szerkesztés Hozzáférés (URL): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0029&from=EN?utm_source=eKlpdf&utm_medium=website&utm_campaign=KL202102&utm_content=NkiEBreportConcentration

A táblázatban szereplő adatok az Unióban bejegyzett, és jogszábaály szerint működő vállalkozások, ahol jól kiolvashatóak a csökkenés mértékei. Ez a csökkenő tendencia hazánkra is jellemző. A gyors és nagymértékű terjeszkedés eredményeként – digitalizáció térnyerésének köszönhetően– egyre kevesebb könyvvizsgálóra lesz szükség.

Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül az elmúlt évek egyik legfontosabb eseményét és történést, a COVID-19 vírus megjelenését. A vírus megjelenésével több százezer ember veszítette el munkahelyét, Magyarországon is magas volt a vírus okozta munkanélküliség aránya. Lázár Gábor (EY HR vezetője) szerint a legkevésbé érintő terület a könyvelés és a könyvvizsgálat volt, mivel az elmúlt években sikerült egy komoly informatikai vonalat felvenni és ezen mozogni a szakmának, az informatikai szektor pedig hamarabb talpra tud állni. A fejlődésnek köszönhetően egyre kevesebb személyes kontaktra lett szükség a munkavégzéshez, így „biztonságosabbá” vált a pandémia idején.⁴¹

⁴⁰Wessely Vilmos: A digitalizáció kihívásai a könyvvizsgálati munka során (2019) In: Szakma folyóirat 61. évf. 6. sz. p 67-68. Budapest: Mediaworks Hungary Zrt. ISSN: 1419-6956

⁴¹Pellion Ágnes: COVID-19: melyik szakmában érezhetjük biztosnak az állásunkat? Megjelent: 2020 Hozzáférés (URL): https://www.ey.com/hu_hu/news/2020-press-release/10/covid-19-melyik-szakmaban-erezhetjuk-biztosnak-az-allasunkat Letöltés dátuma: 2022.04.28

3.2.2 Számlázásra gyakorolt hatása

A történelem első hivatalos számlája a 12. században került kibocsátásra, a Hanza-szövetség jóvoltából. Ennek kiállítása természetesen kézzel, papíron történt. A gyarmatosítás idejében a bizalom elnyerését szolgálta a számla, amelyet a kolóniák vezetőinek állítottak ki. A 19. század végén kezdett el olyan tartalmi elemeket is szerepeltetni a számla, mint a megjegyzés rovat, fejléc valamint a céglogók. Formai szempont szerinti megvizsgálás; jellemző vonások a díszes betűk, terjedelmes ábrák, valamint a gyöngybetűkkel történő megírás. A vizualitást arra használták a számlák kiállítói, hogy figyelemfelkeltő legyen, és ennek hatására egy pozitív érzetet adott a külső személyek részére. A művészi megalkotott dokumentumok miatt a számlázás aranykorának is szokták nevezni ezt az időszakot, amely a 20. század derekáig tartott. Rendkívül módon letisztult az eddig túldíszített bizonylat. Míg 2 évszázaddal ezelőtt aranykorról, addig a 20. században már legszürkébb időszakról beszélhetünk.⁴²

A Számvitelről szóló 2000. évi C. tv. 166. § szerint a számviteli bizonylat fogalma a következő:

„Számviteli bizonylat minden olyan a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat) - függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától -, amely a gazdasági esemény számviteli elszámolását (nyilvántartását) támasztja alá.”⁴³

A törvény továbbá leírja, hogy alakilag, tartalmilag is hitelesnek kell lenni, és meghízhatónak valamint helytállónak. Minden gazdasági eseményről, amely felmerült és megváltoztatja a vállalkozás állományát és összetételét, bizonylatokkal kell alátámasztani.

Ezeknek létrejötte kézi vagy gépi úton történt, megjelenési forma szerint először papír alapú volt, ezt váltotta fel az elektronikusan készített változat.

Manapság a számlázás, és bizonylatok kiállítása lényegesen egyszerűbbé és gyorsabbá vált, ebben játszik kulcsfontosságú szerepet a digitalizáció. A technológia fejlődés végül az e-számlák kialakulásához vezetett. Az e-számla (vagy elektronikus számla) egy olyan bizonylat, amelyet elektronikus úton állítanak ki és fogadnak be. 2 időpillanatot kell megvizsgálni, az egyik az elküldés, a másik a befogadás. Ha elektronikus dokumentumot látunk, akkor a

⁴²Bilingo Blog: A számlázás történelme az ókortól napjainkig. Megjelent: 2017.04.27 Hozzáférés (URL): <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/szamlazas-tortenete> Letöltés dátuma: 2022.04.28.

⁴³2000. évi. C. törvény a számvitelről 166 § Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv> Letöltés dátuma: 2022.04.30.

megfelelő megoldás az e-számlázás lesz. Ha a számla nem felel meg bizonyos technológiai követelménynek, még beszélhetünk elektronikus számláról. Erről a 2007. évi CXXVII. törvény 259 § ad tájékoztatást, és meghatároz bizonyos követelményeket, amely elemekkel rendelkezniük kell, és meg kell felelniük a törvényben leírtaknak. Biztosítani kell az eredet hitelességét, adattartalom sértetlenségét és olvashatóságát.⁴⁴

Az e-számla kiállításához szükség van egy arra megfelelő számlázó programra. 2013-tól nem írja elő a törvény, hogy milyen technikával állíthatják elő a számlát. Az ezt megelőző időszakokban a számla kibocsátás kétféle módon történt:

- Fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel vagy (PKI)
- EDI-rendszeren keresztül. (Zárt adatcsere rendszer)

2013-tól a vállalkozások szabadon eltérhetnek az eddig kötelező érvényű szabálytól, de mégsem teszik. Mivel a 2 technika, amelyet eddig használtak, tökéletesen illeszkedik és összhangban van a 114/2007. (XII.29.) GKM rendelettel. Nincs nagy múltja, mivel 2004-ben jelent meg a módszertan, és ez a két technika jelenti magát az e-számlát.

Külön kell megemlíteni, mind a számla kiállítását mind a befogadását. Ahhoz, hogy kiállítóként elküldjük az bizonylatot, a befogadó hozzájárulása szükséges. Erre több mód ad lehetőséget: írásban, ráutaló magatartással vagy szóban. EDI-rendszer írásbeli szerződést ír elő. A PKI-val szemben további eltérések is jelen vannak. Az eltérések előtt, nézzük meg, hogy miben hasonlítanak. Az egyetlen közös rész (és egyben a legfontosabb is), miszerint olyan bizonylat kiállítására alkalmas mindkét módszer, amelyek a jogszabálynak megfelelnek. A PKI-alapú rendszereket elsősorban számlakibocsátók használják, mivel sokkal felhasználóbarát módon történhetnek meg a kibocsátások, és ebből kifolyólag a kevésbé szakképzett személyek számára is könnyen értelmezhető. Ezzel szemben az EDI-rendszer sokkal összetettebb, számítógépes feldolgozáson alapszik, és akkor érdemes használni, amikor számlabefogadók vagyunk. Míg az előbbi módszert inkább a magánszemélyeknek és a KKV szektor (mikro-, kis- és középvállalkozások) tagjainak érdemes használni, addig az EDI-rendszer előnyeit a nagyvállalkozások tudják teljesen kihasználni. Az EDI-rendszer ennek következtében sokkal kötöttebb és szigorúbb felépítéssel rendelkezik, mint a PKI-rendszer. A 2 rendszer között nincsen átjárás, ahhoz, hogy PKI-ról EDI-re áttérjen a vállalkozás, szerződés szükséges.

⁴⁴2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról 259 § Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700127.tv> Letöltés dátuma: 2022.04.30.

Azonban nem csak a számla befogadása az egyetlen probléma a vállalkozások életében, ami a számlázást illeti: a bizonylatok hosszú távú megőrzése, valamint kontírozása. A számlák befogadásához egy olyan rendszer kialakítására van szükség a vállalkozások részéről, amelyen keresztül megtörténhet a feldolgozás és ellenőrzés. A feldolgozás történhet elektronikus formában és papíralapon is, de ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogyha az elektronikus formát választottuk, nem nyomtathatjuk ki a számlákat, valamint nem tárolhatjuk papír alapon őket. Egyéb módszer is lehetőséget ad a vállalkozások számára. Ilyen az elektronikus számla-feldolgozási folyamat, amelynek lényege, hogy elektronikus formában megérkeznek a számlák, a munkatársak kinyomtatják és hozzárendelik az érkeztetési adatokat, ami az utolsó előtti lépés a digitalizáció előtt. Természetesen a papír alapú számlákat is digitalizálják, és közösen kerülnek továbbításra a következő állomáshoz.

További rendelet írja elő a megőrzéssel kapcsolatos információkat. A számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről szóló, 23/2014 (VI.30) NGM rendelet alapján, az adóalanynak köteles az adóhatóság részére elektronikus kimenetet, és külső adathordozón archiválni az adatokat. Erről a 18. § (2) pontjában kapunk információt. A kimeneteli formátum is meghatározásra került a rendeletben: XML-fájl, abban az esetben, ha nem XML-formátumban történik a megőrzés, PDF-formátum is elfogadható.⁴⁵

„Adóhatósági ellenőrzés céljából az adóalany az xml formátumban megőrzött számla adatait a 2. melléklet szerint és a 3. mellékletben meghatározott adatszerkezetben, az egyéb elektronikus formában megőrzött számla esetében a 2. melléklet szerint és a 3. mellékletben meghatározott adatszerkezetben, vagy pdf formátumban köteles rendelkezésre bocsátani.”⁴⁶

Az elektronikus számlák egyik követelménye, az eredet hitelessége. Ez annak igazolását jelenti, hogy a számla valóban a kiállítóként megjelölt személytől származik. A digitális aláírás igazolja mindezt. Az aláírás hitelesíti a dokumentumot, valamint biztosítja a sértetlenséget. Ugyanis – mint egy ujjlenyomat – ez egy egyedi, digitális kulcsokból álló kódsorozat. A megfelelő szolgáltatótól történő beszerzést követően kapjuk meg ezt az egyedi kódot. Vannak olyan programok, amely automatikusan ráteszi az aláírást és az időbélyeget is. Az időbélyeg egy

⁴⁵Adó Online: Az elektronikus számla kiállítása, befogadása és megőrzése (online) Megjelent: 2016.03.05.
Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/ado/az-elektronikus-szamla-kiallitasa-befogadasa-es-megorzese/> Letöltés dátuma: 2022.05.01.

⁴⁶23/2014 (VI.30.) NGM rendelet a számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről 19. § Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400023.ngm> Letöltés dátuma: 2022.05.01.

digitális dátumbélyegző, mely rendelkezik a számla létrehozásának pontos időpontjáról. Mivel pontos időpontot tartalmaz, így nem csak az év, hónap és nap szerepel, hanem másodpercre pontosan az óra is.⁴⁷

Egyre inkább háttérbe szorulnak a papír alapú dokumentumok, az elektronikus számlák számos előnyei miatt. A pénzen kívül rengeteg helyet és időt is meglehetősen lehet spórolni. A pénz megspórolásának egyik megnyilvánulása a költségek csökkentése, hiszen nem kell kinyomtatni és postai úton feladni a dokumentumokat, vagy ha személyesen akarják az anyagokat átadni, felmerülhetnek utazási költségek is. A digitalizáció miatt, a fájlként történő megőrzés rendkívül sok helyet megspórol a vállalkozásnak, egy jól karbantartott rendszer vezetésével könnyedén nyomon követhető és megkereshető a kívánt bizonylat. A levelezésben is elképesztő változások történtek, pillanatok alatt megérkezik az üzenet és mellékletei a címzetthez.

A Microsoft programcsomag sok lehetőséget biztosít (táblázat- és adatbázis kezelőprogram, szövegszerkesztő). Kezdetben floppy lemezen történt az adattárolás, ezt váltotta fel a CD lemez. Sok esetben pendrive-on vagy winchesteren történik a tárolás és elérés. Rövid időn belül a felhő-szolgáltatás váltotta fel a CD-s adattárolást, és jelenleg is ebben a korban vagyunk, ahol az állománykezelés interneten keresztül történik. A felhő-szolgáltatás legismertebb precedensei a Onedrive, valamint a Google Drive.

3.2.3 Adók és járulékbevallások

Minden út a digitalizáció felé vezet... nincs ez máshogy sem az adó- és járulékbevallásokkal sem. Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 9 § a következőket határozta meg az adókötelezettséggel kapcsolatban:

„Az adózó az adó és a költségvetési támogatás megállapítása, megfizetése (kiutalása) érdekében köteles a jogszabályban előírt:

- a) bejelentkezésre, bejelentésre, nyilatkozattételre,*
- b) adómegállapításra,*
- c) adatbejelentésre, bevallásra,*
- d) adófizetésre,*
- e) bizonylat kiállítására és megőrzésére,*
- f) nyilvántartás vezetésére (könyvvizetésre),*

⁴⁷Bilingo Blog: E-számla kisokos. Az elektronikus számla előnyei. Megjelent: 2022.03.31. Hozzáférés (URL): <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/elektronikus-e-szamla> Letöltés dátuma: 2022.05.01.

g) adatszolgáltatásra,

h) adólevonásra, adóbeszedésre,

i) pénzforgalmi számlanyitásra és adóköteles tevékenységével összefüggő kifizetéseinek e számlán való teljesítésére”⁴⁸

Az adókötelezettségek, adófizetések és járulékbevallások alól nem, vagy csak bizonyos esetekben mentesülhetnek a személyek. Bármilyen vállalkozásról beszélünk, legyen szó kft-ről, kkt-ről, EV-ről, léteznek olyan adófajták, amely alól lehetetlen kibújni, és meg kell fizetni annak értékét. Ha tüzetesebben megnézzük, hogy milyen adókötelezettsége van a vállalkozásoknak és a magánszemélynek, realizálhatjuk, hogy a listán szereplő tételek mennyisége meglehetősen sok.

A különböző újítások és fejlesztéseket bevezetése előtt is eleget kellett tenni az adófizetési kötelezettségeknek. Az ügyintézés – néha még manapság is – sok időt és energiát elvett mindkét fél részéről. A változások – mivel a többi szektorban is bevezetésre kerültek az innovációk – bevezetésével gyorsabbá és rugalmasabbá vált a folyamat, folyamatosan fejlődött az innovációk és hatékonyságok miatt.

Kezdetben a könyvelők kézzel, papír alapú bevallásokat készítettek. Elterjedt volt az indigós bevallások készítése, erre egy tökéletes példa az áfa bevallás. Két példányban kellett elkészíteni, az eredeti példány a NAV-hoz (Nemzeti Adó- és Vámhivatal) került, a másik maradt a kitöltőnél. A NAV-hoz történő továbbítás személyes, vagy postai úton történt, amely további költségekkel és időpazarlással járt. Továbbá, ha kézzel történt a bevallások elkészítése, nem volt mellettünk egy program, amely jelez számunkra, ha hibát követünk el. Mivel emberek vagyunk, ezért ebből, valamint az előző tényből kifolyólag hibázhatunk, és hibázunk is. Megannyi hibalehetőség felvetődött, melynek okai vagy a figyelmetlenség, vagy a hozzá nem értés következtében keletkezett. Sok időt és munkaerőt igényelt, hogy minden igény kielégítésre kerüljön, ezért néha diákokkal töltették ki a bevallásokat. Ez a problémák számát tovább gyarapította. Bizonyos területeken már történtek változások és fejlődések, így viszonylag egyértelművé vált, hogy hamarosan ezt a szektort is eléri a digitalizáció eszközei.

A zárt forráskódú programok megjelenése csökkentette a problémák egy részét, mátrixos nyomtatókra írtak, és az általunk kitölteni kívánt nyomtatványt, a nyomtatóba befűzve kitöltötték. Az írógép továbbfejlesztett változata a mátrixnyomtató, amely tűk segítségével (9 vagy 24 darab tű) jelenti meg a karaktereket, rajzokat vagy képeket. A tű ráüt a papírra, és így

⁴⁸2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről 9 § Hozzáférés (URL):
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700150.tv> Letöltés dátuma: 2022.05.03

hozva létre egy pontot. A képek felbontása gyenge volt, azonban egy olcsó megoldásról beszélünk, így még a mai napig is – ahol nem szükséges a jó minőség – használják. Többek között többpéldányos leporelló nyomtatásra és a számlázás területén használják.⁴⁹

Az elektronikus bevallás kezdő lépéseit, az Európai Unió az 1990-es években elkezdte kidolgozni, melyek keretében programokat és akcióterveket fogalmaztak meg annak okán, hogy megvalósuljon az elektronikus közigazgatás. Javaslatokkal állt elő a tagországok számára, és az állampolgárok részére 12, míg a vállalkozások részére 8 közszolgáltatást nevesített meg. Az elektronikus közigazgatás bevezetése, a technológia elmaradás miatt nehezen valósult meg, azonban az adóhivatal rátermettsége és az innováció iránti lelkesedése miatt mégis megtörtént. Az első fontos lépés 1997 júliusában következett be. A Kiemelt Adózók Igazgatósága, (KAIG) ekkor vezette be és tesztjelleggel próbálta ki az Adóigazgatás Korszerűsítési Projekt legfontosabb elemét, az ELAB-ot. Ez volt az első elektronikus adóbevallási rendszer, amely az X400-as levelező rendszerre épült, és ezen keresztül történt a havi áfabevallások beküldése. Kezdetben 7 adózó vett részt a projektben. Mivel még nem állt rendelkezésre az elektronikus aláírást szabályozó jogi háttér, és annak érdekében, hogy a hitelességet biztosítsák, külön nyomtatásra került a bevallása, amit autóval elvittek az adózóhoz, aki aláírta ezt. Nöttek a projektben résztvevők száma, és pár hónap múlva bevezetésre került a H-lap, amely egy egyoldalas bizonylat. Tartalmát tekintve, az elektronikusan beküldött áfabevallások adatait tartalmazta. A H-lapot visszaküldték az adózónak, aki kinyomtatta, és aláírásával ellátta mindezt. A kész H-lapot pedig visszaküldte a KAIG-nak. 2000 áprilisára készült el az ELAB rendszer, és egészen 2002 januárjáig működött. Az internet fejlődése miatt, 2001 március végétől elkezdődött az internetes adóbevallásra irányuló projekt, és 2002. februárjában az ELAB-ot felváltotta az UJELAB, amely éppen erre az internetes adóbevallások elkészítésére összpontosult. Rövid időn belül kialakításra került a megfelelő informatikai háttér, valamint a digitális aláírással is lehetőség nyílt. 2002. október 1-jétől kötelező érvényűvé vált a KAIG adózók részére az elektronikus úton történő bevallások elkészítése. Új rendszerként létrejött az ABDA (Adóbevallás digitális aláírással), amely komoly gondot okozott a KAIG munkatársaknak. E rendszer keretében 475 adózó és 948 meghatalmazott kapott chipkártyát. A technológia folyamatosan fejlődött, amely hatására az eddig sok időt igénybevevő bevallás elkészítése és beküldése leredukálódott, így pár percen belül az adózók letölthették a bárkóddal és az időpecséttel ellátott nyugtát. 1,5 évvel később, 2004. február 1-jén kiterjesztésre került a

⁴⁹Copym: Mátrix nyomtatók (online) Hozzáférés (URL): <https://copym.hu/matrix-nyomtato> Letöltés dátuma: 2022.05.03.

3000 legnagyobb adózóra is. Az év elején bevezették a KAIG-on keresztül az eBEV rendszert, amely felváltotta a chipkártyát, és helyébe internetes felhasználóazonosítót és jelszót kaptak az adózók. 2005-ben tovább bővült a kötelezettek köre, és több mint megháromszorozódott a létszámuk. Áprilistól pedig – regisztráció után – az adózók önként csatlakozhattak. 2006-tól a havi járulékbevallások is csak a rendszeren keresztül történhetett. Bevezették az e-ügyintézés lehetőségét az Ügyfélkapun keresztül.⁵⁰

3.2.4 Online pénztárak

A félreértések elkerülése végett, az online pénztárak alatt, az online pénztárgépeket értem (OPG), amely a valós idejű számlaadat-szolgáltatással azt a fő célt szolgálja, hogy az adóhatóság nyomon követhesse az ügyleteket, és a lehetséges áfacsalásokat kiszűrje. A két fogalom szorosan kapcsolódik egymáshoz. A különböző törvényi változások nyomon követése és megfelelő módon történő alkalmazása nagy kihívást jelent a könyvelők számára. A sokunk által ismert mondatot idézve: „A jog nem tudása nem mentesít a felelősség alól.”⁵¹ 2018-ban megváltoztak a valós idejű számlákra vonatkozó szabályok, amelyre ha nem fordítottak megfelelő figyelmet, több százezer forintos bírságot is kiszabhattak az adózóra. Ha a belföldi személy kibocsát egy számlát, és ennek áfa tartalma eléri, vagy több mint 100 ezer forint, adatszolgáltatást kell teljesíteni valós, vagy közel valós időben. Szigorú számadású bizonylatok között tartják számon, kötelező tartalmi elemekkel rendelkeznek és biztosítani kell a hitelességet, sértetlenséget és olvashatóságot. Abban az esetben kell az adatszolgáltatást teljesíteni, ha adóalanyok felé állították ki a számlát. A korábbi egymillió forintos értékhatár leredukálódott 100.000 forintra, azonban további adminisztrációs feladatokkal nem járt (regisztráción kívül). Abban az esetben, ha alaplól számlázó program segítségével történt a számlakiállítás, szimplán ellenőrizni kell, hogy a számlázó program elküldi-e a NAV számára a kívánt információkat. Ha nem program segítségével történt a kiállítás, hanem kézi számlázás történt, abban az esetben internetes felületen kellett rögzíteni a számla adatait, mely esetében az adatszolgáltatásra szánt idő 4 naptári napot jelentett. Ha az adó mértéke meghaladja az 500 ezer forintot, a rendelkezésre álló idő tovább csökkent, és a számlakibocsátást követő napon, webes felületen kellett rögzíteni az adatokat. Mulasztás esetén, a bírság akár a fél millió forintot is elérheti.

⁵⁰NAV: 15 éves a KAIG [elektronikus kiadvány] p13, 2011 Hozzáférés (URL):

https://nav.gov.hu/kiadvanyok/Korabbi_evek_kiadvanyai/kaig Letöltés dátuma: 2022.05.05

⁵¹Dr. HORTOBÁGYI Sándor: A jog (hogyan) nem tudása. 2019.10.16. Hozzáférés (URL): <https://arsboni.hu/a-jog-hogyan-nem-tudasa/> Letöltés dátuma: 2022.05.05.

Akik eddig az utóbbi számlázást alkalmazták (kézi úton), van lehetőségük áttérni a számlázó programok használatára. A NAV egy ingyenes és hatékony programot tesz elérhetővé, amely automatikus elküldi a számlák adatait az adóhatóság felé.⁵²⁵³

A számlakiállítás és adatszolgáltatás potenciális formái:

- Online Számla rendszer
 - 1. típus
 - Gépi számla rögzítés kézzel (XML)
 - Kézi számla rögzítés (WEB)
 - 2. típus
 - Új számla
 - Előzmény nélküli módosító számla
 - Előzmény nélküli érvénytelenítő számla
- NAV Online Számlázó Program
- Adózó saját számlázó programja
- Frontend (WEB)
- Kézi feltöltés (XML)
- Gép adatszolgáltatás (MGM)
- Pénztárgépes adatszolgáltatás (OPG)⁵⁴

2014. szeptember 1-től a Nemzetgazdasági Minisztérium 48/2013. (XI. 15.) rendelete alapján kötelezővé tette az OPG használatát. Naponta több millió nyugta adatai kerültek a NAV-hoz.

SIM kártyával rendelkeznek az online gépek, és az internet a kapcsolat az adóhatóság és a gépek között. Pár évre rá, tovább bővült a kötelezettek köre, ahol eddig nem kellett a bevételeiket a pénztárba beütni, innentől nekik is kötelező volt a folyamat. A pénztárak bevezetésével, közel 3 év alatt – miután 2014. szeptember 1-től kötelező érvényű volt – 530 milliárd forint folyt be a költségvetésbe.

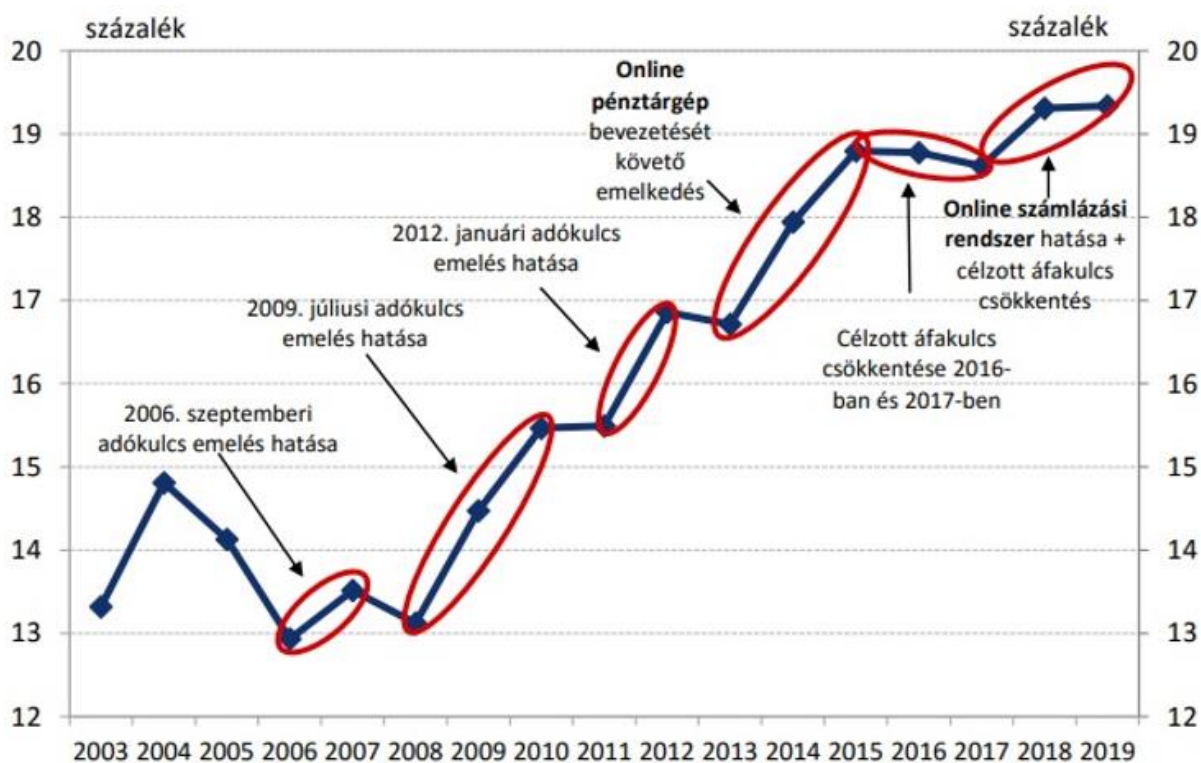
⁵²Számlazz.hu: Hogyan kell adatot szolgáltatni a NAV felé 2020 júniusától? Hozzáférés (URL): <https://www.szamlazz.hu/blog/2020/06/hogyan-kell-adatot-szolgáltatni-a-nav-fele-2020-juliusatol/> Letöltés dátuma: 2020.05.07.

⁵³Perfacta: Valós idejű számlaadat-szolgáltatás Megjelent: 2018.06.07 Hozzáférés (URL): <http://www.perfacta.hu/valos-ideju-szamlaadat-szolgáltatatas/> Letöltés dátuma: 2020.05.07.

⁵⁴NAV: Online Számla Rendszer – Felhasználói kézikönyv [elektronikus dokumentum] Hozzáférés (URL): https://onlineszamla.nav.gov.hu/api/files/container/download/Online_sz%C3%A1mla_alkalmaz%C3%A1s_felhaszn%C3%A1l%C3%B3i_k%C3%A9zik%C3%B6nyv_v0.33.pdf Letöltés dátuma: 2020.05.07.

Az online pénztárgépek bevezetésével tovább fehéredett a gazdaság, Kis cégek esetében a bejelentett forgalom 20-26%-kal, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás 30-40%-kal növekedett. Közepes cégek esetében is jelentős növekedés volt megfigyelhető.⁵⁵

A forgalmi adatok megugrása indukálta az online pénztárgépek növekedését, 2016-ról 2017-re a pénztárakban rögzített éves forgalom több mint 1230 milliárd forinttal növekedett.⁵⁶

7. ábra Az effektív áfa kulcs alakulása Magyarországon 2003 és 2019 között Hozzáférés (URL): <https://www.origo.hu/gazdasag/20200612-online-penztarqep-bevezetes.html> Letöltés dátuma: 2022.05.07.

Az effektív áfa kulcs jelentése, hogy a ténylegesen beszedett áfa hogyan viszonyul az elméletben elérhető adóalaphoz. A mutató abban az esetben emelkedik, ha nő a hivatalos áfa kulcs, vagy az adóbeszedés hatékonysága valamilyen intézkedés miatt javul. Több kutatás és számítás is bizonyítja, hogy a pénztárak bevezetése tovább növelte a bejelentett forgalmat, és ennek hatására fehéredett a gazdaság bizonyos területei. Mivel sok pozitív hatása volt az elmúlt években az online pénztáraknak, és ezáltal fehériteni lehetett a különböző szektor területeit, így a Kormány elhatározta, hogy 2021. január 1-jétől, az online pénztárakat

⁵⁵Portfolio: Kiszámolták: így fehéredik a magyar gazdaság (online) Megjelent: 2019.05.31 Hozzáférés (URL): <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20190531/kiszamoltak-igy-feheredik-a-magyar-gazdasag-325919#> Letöltés dátuma: 2022.05.08.

⁵⁶NAV online pénztárgép: Öt éves a költségvetésnek már több százmilliárd forintot hozó online pénztárgép 2019.09.02 (online) Hozzáférés (URL): <https://nav-onlinepenztargep.hu/ngm-hirek/ot-eves-a-koltsegvetesnek-mar-tobb-szazmilliard-forintot-hozo-online-penztarqep/> Letöltés dátuma: 2022.05.08.

működtető kereskedőknek biztosítani kell az elektronikus fizetés lehetőségét. Eredményes volt, hiszen 2020 végéhez képest jelentős mértékben nőttek a fizikai kereskedői elfogadóhelyek, valamint az elfogadóhelyeken működő POS terminálok száma is. Számszerűsítve a növekedést, az elfogadóhelyek 17000 darabbal, míg a POS terminálok 10000 darabbal nőttek. Így az előbbi 140000 darabra, addig az utóbbi 212000 darabra növekedett. A nem ugyanolyan mértékű növekedés a pandémia hatása miatt következett be, hiszen ezen időszak alatt ideiglenesen bezártak olyan egységek, ahol egyszerre több terminált is üzemeltettek, így – még ha átmenetileg is – kikerültek a nyilvántartásból.⁵⁷

2021. október 1-jén az adóhatóság összekapcsolta az online kassa- és számlarendszereket. Ez a folyamat jól integrálódik a NAV digitalizációját célzó fejlesztésére, és hogy csökkentse a manuális munkát. Erről Poór Károly nyilatkozott, aki a SDSYS Zrt. vezetője. Az OPG és az OSA összekapcsolódásának fő eleme az egyszerűsített számlák adatainak átadása lenne. Régóta felmerült az igény az egyszerűsített számlák, és a napi jelentések lekérésére, a két rendszer összekapcsolódásával, az első igény kielégítésre került. A kasszaszalag adatai – sztornó, visszáru bizonylatok, egyszerűsített számla – automatikusan áttöltődnek az online számlarendszerbe, erre a hajnali órákban kerül sor. Mind a vállalkozók szemszögéből, mind pedig a könyvelők részéről változások történtek.

- Vállalkozók szemszögéből a legszembetűnőbb változás, hogyha valaki számlát kér, akkor az adatok másnap reggel már a könyvelőknél lesznek. Így a könyvelő előbb értesül az egyszerűsített számlákról. Természetesen az eredeti számlakép nélkül a könyvelő nem tudja ellenőrizni, hogy a költség valóban elszámolható-e, valamint az áfa-visszaigénylés miatt meg is kell őrizni az eredeti számlát. Továbbá a vállalkozók, az e-áfa ajánlatban a NAV terhelésétől függően azonnali és helyes áfaegyenleget és statisztikát is láthatnak.
- A könyvelők számára is könnyítést jelent, hiszen az OPG egyszerűsített számláit nem kell kézzel rögzíteni. Különösen nagy segítséget jelenthetnek olyan eszközök és megoldások, amelyek képesek feldolgozni a számlák képi és XML adatait. A megfelelő eszközhasználat eredményeként, elég az egyszerűsített számlát befotózni vagy beszkenneálni, és az adatpárok automatikusan megtalálják egymást. Ez lényegesen lerövidítené a rögzítés, számlabefogadás és archiválás folyamatát.

⁵⁷Fintechzone: Megjöttek a friss MNB adatok. Tovább bővült az elektronikus fizetési piac. Megjelent: 2021.06.16. (online) Hozzáférés (URL): <https://fintechzone.hu/megjottek-a-friss-mnb-adatok-tovabb-bovult-az-elektronikus-fizetesi-piac/> Letöltés dátuma: 2022.05.10.

A rendszer tudja kezelni, ha az OPG vagy OSA alapszámláit módosítani vagy sztorozni szeretnénk, két megkötéssel:

1. Azon számla, amelyet módosítani vagy sztorozni szeretnénk, kizárólag egyszerűsített típusú lehet.
2. Nem OPG-s forrásból érkező sztoró vagy módosítás után az egyszerűsített száma bizonylatot a pénztárgépen már nem lehet úgy javítani, hogy az OSA rendszerében megjelenjen. Az a program, amely magas szinten képes feldolgozni a számlákat, képes kezelni a módosításokat és előzményeket.

Egyrészt könnyített a könyvelők feladatán az új rendszer bevezetése, mely a rögzítésre, számlabefogadásra és archiválásra irányult, azonban vannak szabályok, amelyeket be kell tartani.

- Mint ahogy már említettem, az eredeti számlát még véletlenül se dobjuk ki, több mindenhez szükséges igazoló bizonylat.
- Ellenőrzés nélkül ne vigyük be a könyvelésbe az OPG adatokat.
- Módosítás vagy sztoró esetében a számlaláncre szigorúan figyelni kell.
- A nyugtákról nincs összesítő jelentés, csak az e-áfa vonatkozásában lesz elérhető.
- Az ellenőrzés fontossága tovább nő, a kibocsátók részéről pontosabb adminisztráció szükséges, mivel kevesebb ellenőrző algoritmust tartalmaz az OPG rendszer. Így a könyvelők oldaláról további ellenőrzés szükséges.⁵⁸

⁵⁸Adó Online: Online pénztárgép adatokkal bővített számlarendszer – mire érdemes figyelni? Megjelent: 2021.10.07. (online) Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/szamvitel/online-penztagkep-adatokkal-bovitett-szamlarendszert-mire-erdemes-figyelni/> Letöltés dátuma: 2020.05.10.

4 Szoftverekről, könyvelőprogramokról és a nyomtatványkitöltő programokról

Gazdasági szervezetek száma

	1989	1990	1991	1992	1993
Vállalat	2 400	2 363	2 233	1 733	1 130
Kft.	4 484	18 317	41 206	57 262	72 897
Bt.	1 162	5 789	22 977	41 218	67 301
Egyéni vállalkozás	320 619	393 450	510 459	606 207	688 853

8. ábra Gazdasági szervezetek száma Hozzáférés (URL): <https://piacesprofit.hu/gazdasag/az-első-25-ev/> Letöltés dátuma: 2022.05.12.

A rendszerváltást követően, ugrásszerűen megnövekedtek a gazdasági szervezetek száma, nagymértékben nőttek a Kft-k, Bt-k és egyéni vállalkozások aránya. A megnövekedett gazdasági szervezetek előidéztek az ügyviteli termékekre való igényt, amely hatására olyan cégek és programok jöttek létre, mint a Novitax, a QualitySoft, vagy éppen a Kulcs-Soft. 1987-ben, a Novitax Kft. elnyert egy pályázatot. A kisvállalkozók érdekképviselői szervezetének indult számítógépes könyvelési szolgáltatás. Nem könnyítette meg a Novitax helyzetét a számítástechnikai képzettség helyzete, eléggé szűk körülmények – ami a fejlesztési területeket illeti – között kellett megírni azt a programot, amellyel számviteli és adózási feladatokat kellett ellátni. A fejlesztések és próbálkozások eredményeként, 1988-ban – 1 évvel a pályázat elnyerése után – megalkották az egyszeres könyvviteli programot, amely a megfelelő adatok bevitele után, automatikus könyvelt, évet nyitott és zárt, adóbevallást készített, valamint egy csomagba szedte azokat az igazolásokat és kimutatásokat, amelyek az ügyfelek részére átadásra kerültek. Az egyszeres könyvvittel párhuzamosan – a siker és népszerűség miatt – további programok fejlesztésébe kezdtek, többet között kettős könyvviteli programot, bérszámfejtő-, számlázó-, készletnyilvántartó programot és útnyilvántartó programot.⁵⁹ 1989 végén, Kulcsár Tibor megalapította a Kulcs-Soft Nyrt-t. Eleinte megrendelői igények alapján történt a szoftverek értékesítése. Megnőtt az ügyfélkör, és a vezetőség elfogadta a ”dobozos szoftver” gyártását, fejlesztését és forgalmazását. Ez volt az első szoftver, amelyet a Windows alapú

⁵⁹Novitax – Céginformáció Hozzáférés (URL): <https://novitax.hu/novitax/ceginformacio/> Letöltés dátuma: 2022.05.12.

operációs rendszerre fejlesztettek ki. Az internet elterjedésével az online szoftverek fejlesztésébe kezdtek.⁶⁰ A 3. említésre méltó cég, a Számviteli Rendszer Kft., aminek a terméke a QualitySoft ügyviteli és számviteli program. 1991-ben felismerték a rendszerváltás után megnövekedett számítástechnikai igényt. A fő irányvonal és termékgyártás, amire irányult a vállalkozás, az a számlázási és készletnyilvántartási rendszerekre épült. Ugyanakkor fokozódott a kereslet az ügyviteli termékek gépesítésére, így 2 évnyi számítástechnikában eltöltött évet követően, 1993-ban elkezdődött az ügyviteli termékek fejlesztése, majd 1995-ben bérprogramok fejlesztése. Hamar megszületett a vállalkozás fő irányvonalát szolgáló szolgáltatás, az integrált vállalatirányítási rendszer.⁶¹

Az első könyvelőprogramok DOS rendszerben működtek, kis hardverigény és egyszerű megjelenés jellemezte.

Volt alkalmam még 2016 nyarán egy DOS alapú könyvelőprogrammal dolgozni, ami teljesen eltért számomra az addig ismert modernebb programoktól. Egy laikus számára is láthatóak voltak olyan külső jellemzők, amelyek nem azt a látszatot keltették, mintha 2016-ban lennének. Mind a külső megjelenítésben, mind funkciójában és működésében is voltak hiányosságok. Az 5. ábrára visszautalva, a DOS alapú könyvelőprogramok képi megjelenítése a maiakhoz képest szokatlan látványt nyújthat, elterjedt volt a kék vagy piros háttér fehér betűkkel, valamint a sötét (fekete, kék) háttér fehér vagy zöld betűkkel. A betűméret jóval nagyobb volt, ami valamilyen szinten kompenzálta a kontrasztos színeket, és egyszerűbb volt leolvasni – amint hozzászólt a szem - az adatokat. Egyéni testreszabásra nem volt lehetőség, még ha igény lett is volna rá, a program elsődleges célja a munka elvégzésére irányult. A megszokottaktól ellentétben, nem volt egér funkció, amely szintén megnehezítette azon munkavállalók dolgát, akik előtte még nem dolgoztak ilyen programmal. Azonban azok a szakemberek, akik már több év óta a szakmában dolgoztak, nem jelentett számukra nehézséget az egér nélküli munkavégzés. A billentyűzetet használták és hamar eljutottak a beírni vagy módosítani kívánt részekhez. Nehézséget jelentett továbbá a lekérdezések módja. Egységes szerverről beszélünk, így ha valamelyik gépen változásokat eszközöltek, a rendszer megjegyezte, és a többi kolléga gépén is úgy jelent meg a változtatás. A könyvelés hagyományos úton történt, akasztófán keresztül. Az aktuálisan megnyitott lap tartalmazta a sorszámot, könyvelés dátumát és esemény dátumát, szöveget, valamint a könyvelni kívánt tétel értékét (balra a tartozik száma, és összege, míg

⁶⁰Kulcs-Soft – Cégismertető. Hozzáférés (URL): <https://www.kulcs-soft.hu/kulcs-soft-cegbemutato> Letöltés dátuma: 2022.05.12.

⁶¹QualitySoft – Magunkról. Hozzáférés (URL): <https://www.szamvitelirendszer.hu/magunkrol.php> Letöltés dátuma: 2022.05.12.

jobbra a követel számla és összege). Abban az esetben, ha új szállító vagy vevő adószámát szerettük volna a kontírozás előtt ellenőrizni, külön felkellett menni a NAV honlapjára és ellenőrizni.

Nagyon sok cég, amint lehetősége és erőforrása volt, áttért a DOS alapú programok használatáról, a mai modernebb programok használatára. De mik voltak azok a jellemzők, amelyeket végül figyelembe vettek, és döntöttek a könyvelőprogramokról? Mire kell odafigyelni, hogyan hozzuk meg döntésünket, hogy hozzánk a leginkább közel álló programot megtaláljuk, és hatékonyan tudjunk benne dolgozni?

Az összes program, amelyet könyvelésre használnak, alapjaiban véve hasonló. Vannak természetesen különbségek a programok között, amiket rövid időn belül elsajátíthatunk. Ha egy könyvelő önálló útra lép, és elkezd megalapítani a könyvelőirodáját, nagy valószínűséggel azt a programot fogja választani, amivel eddig dolgozott. Nem feltétlenül baj, de előfordulhat, hogy létezne sokkal hatékonyabb, és számukra közelebb álló programok. Kezdetben a legfontosabb tényező az ár, mivel limitált a rendelkezésre álló kezdőtőke. Általában elmondható, hogy a drágább könyvelőprogramok tudásbázisa nagyobb, mint az olcsóbb programoknak. A könyvelőprogramok nagy része magas első éves díjat kér, ami a következő években egyre kedvezőbb lesz. Ennek összegét előre ki kell fizetni, így már a tevékenység megkezdése előtt is felmerültek magasabb díjak. Erre egy jó opció a havidíjas könyvelőprogramok használata. Moduláris árazás is fontos, hiszen ha csak 20-30 céggel szeretnénk dolgozni, illetve ennyi cégre van kapacitásunk, felesleges olyan csomagot venni, amely több száz cégre is használható. A NAV fejlesztéseket hajtott végbe az adatközművek területén, amely hatására igaz, hogy egyszerűbb lesz az adatrögzítés, ugyanakkor többet kell ellenőrizni. Így az időgazdálkodás, mint tényezőt is figyelembe kell venni. A csoportmunkát vagy felhő alapú működést támogató szoftverek iránt is megnőtt a kereslet, és ha támogatja mindezeket a program, érdemes átgondolni a megvásárlását. Szerencsére egyre elterjedtebb a biztonsági mentésekkel rendelkező könyvelőprogramok. További fontos tényező a bérszámfejtő modul. Amennyiben funkcióját tekintve rendelkezik bérszámfejtő modullal a könyvelőprogram, érdemes komolyabb kutatást folytatni a programmal kapcsolatban. Árban is kedvezőbb, ha nem kell 2 külön programot megvásárolni, az importálás és exportálás miatt időt lehet megspórolni. Végül, de nem utolsó sorban az automatizmusok kínálatának vizsgálata. Melyek ezek az automatizmusok?

- Vevőszámla import: Szinte már alapvető kritériumnak számít, hogy a NAV XML adatait be lehessen emelni egy könyvelőprogrammal. Magánszemélynek kiállított vevőszámlák vevőadatok nélkül kerülnek be a könyvelésbe, így fontos, hogy ezeket az XML adatokat fel tudja dolgozni a számlázóprogram, és kiszűrje az esetleges duplikációkat.
- Szállító számla import: Ezt leginkább akkor kell figyelembe venni, ha a cég használ készletnyilvántartó programot, mivel a számlák beemelésével időt tud a vállalkozás megspórolni.
- Automatikus kontírozás, okoskontír funkció: Egy sémát követve, a program felismeri az azonos tartalmi elemekkel rendelkező eseményeket, automatikusan felismeri és felajánlja a kontírozást. A felismerés időtartama változó, azonban minél tovább tart a ”tanulási fázis”, annál pontosabb eredményt érhetünk el.
- Bankkonvertálás: Az egyik legidőigényesebb folyamat a bankból történő számlakiegyenlítés, és ismét előnyt jelent, ha az általunk választott program bankszámla import funkcióval rendelkezik. A modernebb programok specifikus algoritmussal rendelkeznek, amely automatikusan felismeri és összepárosítja a vevő és szállító tételeket. A PSD2 kifejlesztése további költségnövekedéshez vezethet.
- Jelenléti ív: Az eddigiekhez képest, talán az egyik legkevésbé fontos funkció a jelenléti ív. Nyilvánvalóan nem hátrány, ha rendelkezik a könyvelőszoftver online jelenléti ív átimportálásra alkalmas funkcióval, hiszen a könyvelő ezzel is időt tud megspórolni.
- Adatbázis: A régebbi tervezésű könyvelőprogramok dBase (DBF) adatbázist használtak, mára már a SQL adatbázis az elterjedt. Az utóbbi akár webes felületen is könnyen használható és több lehetőséget biztosít a felhasználók számára.⁶²

A modern könyvelőprogramok új és felhasználóbarát lehetőségeket kínálnak. Esztétikai megjelenítésen túl - háttér beállítás, táblázatok színezése, menüpontok átrendezése – olyan funkciókkal rendelkeznek, amelyeket nagyban megkönnyítik a könyvelők munkáját. Az előzőekben leírt automatizmusok kívül, az adószám ellenőrzésre is lehetőség van. Több modern program modulok helyett egységes rendszerben működik (bérszámfejtés).

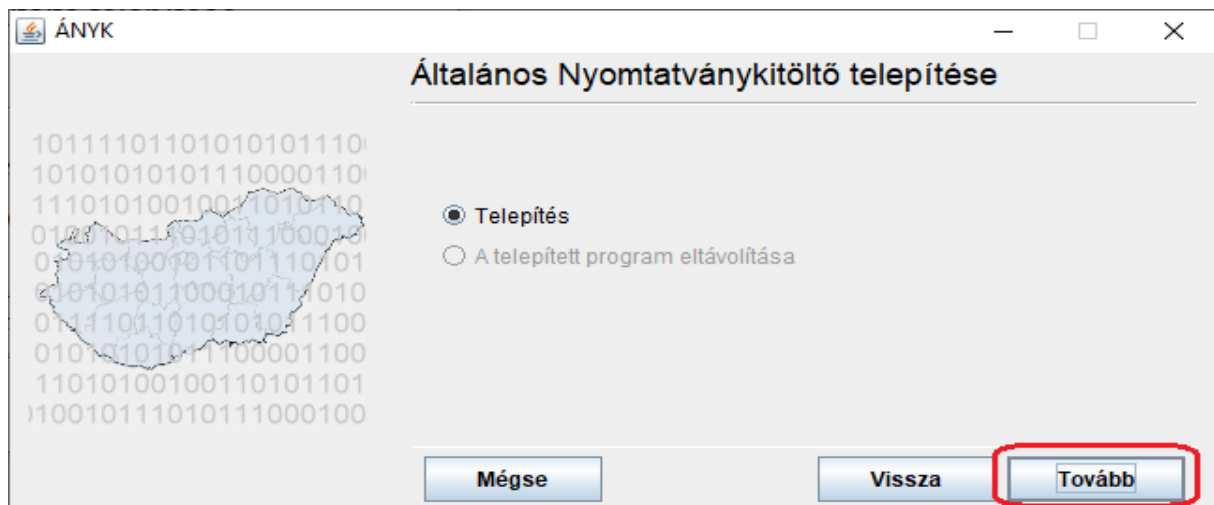
Olyan új funkciókkal dolgozhatnak a könyvelés területén elhelyezkedő munkavállalók, amik az előző verziókra/programokra nem volt jellemző:

⁶²ExcelGuru. Hogyan válasszunk könyvelőprogramot 2021-ben? (online) Hozzáférés (URL): <https://excelguru.info/blog/konyvelo-blog/hogyan-valasszunk-konyveloprogramot-2021-ben> Letöltés dátuma: 2022.05.13.

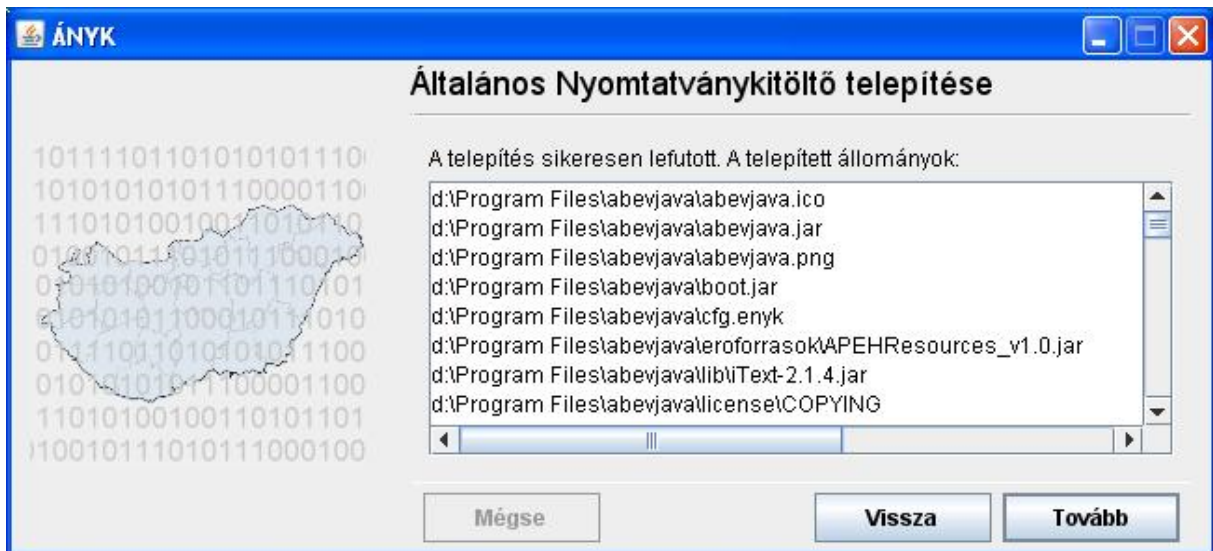
- Adószám ellenőrzés szállító vagy vevő könyvelés esetében;
- Naplók felviteli lehetőségei;
- Áfa bevallás beküldése az ÁNYK-ba;
- Automata évnyitás és zárás;
- Ki és bemenő számlák feladása;
- Árfolyam-különbözetek számítás;
- Lehetőség biztosítása az felhasználók számára az egyidejű könyvelésre.

Egy új könyvelőprogram megvásárlása néha sok erőforrást igényel, valamint a technológiai fejlődés, és nagyobb hardverigényű programok használata még több kiadással járhat. Innovációkat és újításokat kell megvalósítani, hogy zavartalanul tudjon működni a tevékenység. Voltak olyan vállalkozások, amelyek nem tudták tartani a felgyorsult tempót, így a nyomtatványkitöltő programokkal sem tudtak tevékenykedni, ezért ők hagyományos úton – papír alapon – töltötték és küldték be a bevallásokat.

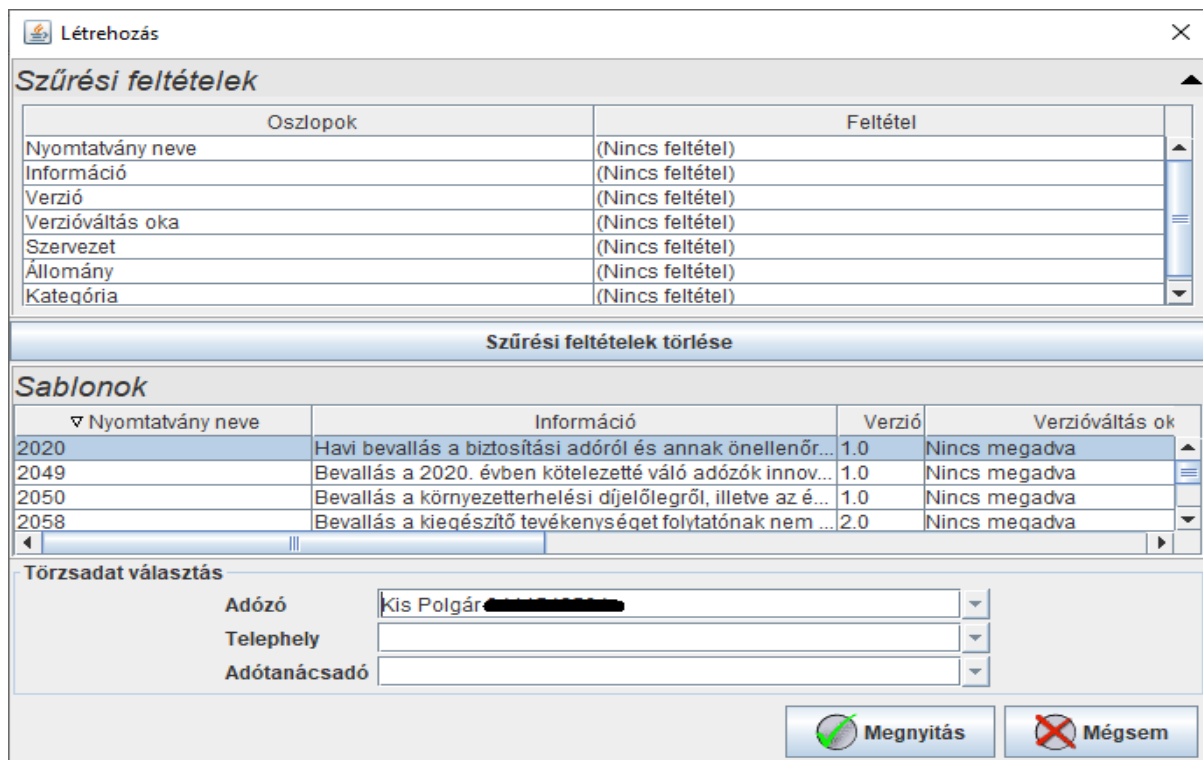
4.1 A könyvelőprogramok és a NAV adatbázisának kapcsolata

9. ábra ÁNYK telepítése I. Hozzáférés (URL): <https://dakadran.hu/./Oldalak/./ftp.357.html>

10. ábra ÁNYK telepítése II. Hozzáférés (URL): <https://dakadran.hu/.=Oldalak=/ftp.357.html>

11. ábra Sablon minták megnyitása Hozzáférés (URL): <https://dakadran.hu/.=Oldalak=/ftp.357.html>

2009. októberében bevezetésre került az ÁNYK, amely az AbevJava továbbfejlesztett változata. Miután ellátogattunk a NAV oldalára, pár kattintás alatt letölthetjük a nyomtatványkitöltő programot, és az általunk kitölteni kívánt nyomtatványokat. A program feltelepítését követően, beimportáljuk a kívánt nyomtatványt, és miután meggyőződünk arról, hogy jól és helyesen töltöttünk ki mindent, Ügyfélkapus bejelentkezést követően átküldésre kerül az adóhatóság felé. Természetesen az elküldött és beérkezett üzeneteket nyomon tudjuk követni az értesítési tárhelyen, ahol visszajelzést kaphatunk a hibáinkról is.

2014. október 1-től minden újonnan beszerzett számlázóprogramot jelenteni kellett a NAV irányába, az ÁNYK programon keresztül. November 15 volt a határidő azoknak az adózóknak, akik 2014. október 1 előtt szerezték be a programot.

Kiemelt fontosságú, hogy a legújabb verziószámú Java-keretprogrammal dolgozzunk, jelenleg a program az Oracle JRE v1.8.0_202 java futtatókörnyezettel indul el. Az alkalmazás ingyenes, mindenki számára elérhető.⁶³ Nem csak az ÁNYK keretprogram jelenlegi verziójára kell odafigyelni, hanem a használt nyomtatványok friss verziójára. A leggyakrabban használt nyomtatványok és tartalma:

- ❖ 21SZJA: Bevallás a 2021. évre a személyi jövedelemadó, az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról, a szociális hozzájárulási adóról, mindezek helyesbítéséről, önellenőrzésről.
- ❖ IGAZOL: Összevont nyomtatvány az adóhatósági igazolásokkal kapcsolatos ügyek intézéséhez.
- ❖ 2208: Havi bevallás a kifizetésekkel, juttatásokkal összefüggő adóról, járulékokról és egyéb adatokról.
- ❖ 21KATA: Nyilatkozat és adatszolgáltatás megszervezett bevételről, bevallás 40 százalékos mértékű adóról, társasági adóról kiadózó vállalkozás részére a 2021. évre.
- ❖ 21HIPA: Bevallás a helyi iparüzési adóról állandó jellegű iparüzési tevékenység esetén.
- ❖ 2265: ÁFA bevallás (adatszolgáltatás, bevallás)
- ❖ 2258: Bevallás a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó szociális hozzájárulási adó és járulék kötelezettségéről, valamint a biztosított mezőgazdasági őstermelő járulék kötelezettségéről.
- ❖ 2143TAO: Bevallás a kisvállalati adó, vagy a kisadózó vállalkozások tételes adója hatálya alól kikerült, 2021-ben a társasági adó alanyává vált adózó társaságiadó-előlegéről.
- ❖ 21T1041: Bejelentő és változásbejelentő lap a munkáltató vagy a kifizető által foglalkoztatott biztosítottak adatairól.
- ❖ 2101: Bevallás az egyes adókötelezettségekről az államháztartással szemben.⁶⁴

⁶³NAV. Nyomtatványok ÁNYK-hoz Hozzáférés (URL): <https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek> Letöltés dátuma: 2022.05.15.

⁶⁴NAV. Nyomtatványkereső. Hozzáférés (URL): <https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek/nyomtatvanykitolto-programok-kereso> Letöltés dátuma: 2022.05.16.

Ezekon kívül sok más nyomtatvány is megtalálható, némelyik kitöltése pár oldalban kimerül, azonban vannak formanyomtatványok, amelyek kitöltése több figyelmet és időt igényel. Azonban nincs ok az aggodalomra, mivel a nyomtatvány mellé jár egy kitöltési útmutató, amelynek betartásával a bevallás elkészíthető egy magánszemély számára is.

2005. áprilisában a Kormányzati Portálon elindult az Ügyfélkapu, amely lehetővé tette az e-ügyintézést Magyarországon. Az Ügyfélkapu nem más, mint a magyar kormány elektronikus ügyfélbeléptető és azonosító rendszere. Napjainkban, a bevallások – elektronikus felületen történő – beküldése, az Ügyfélkapu nélkül lehetetlen lenne. A szolgáltatás használata regisztrációhoz kötött, bármely kormányhivatali ügyfélszolgálati irodában, okmányirodában megtehetjük. A regisztráció gyors és zökkenőmentesen működik, pár adat és okmány átadásával a megbízott személy sikeresen regisztráltatja az ügyfelet. A 2 legfontosabb okmány: lakcímkártya és személyigazolvány. A regisztráció alkalmával megkapjuk a rendszer által generált azonosítót és jelszót, amit az első bejelentkezést követően módosítani tudunk. A jelszómódosítás kötelező lépés és az aktiválásra 5 nap áll rendelkezésre. Rendkívül sok ügyintézéshez nélkülözhetetlen az Ügyfélkapu, e-bevallások beküldésének legfőbb eleme, sok felvételiző diák is tapasztalta fontosságát, vagy egészségügyi leletek, gyógyszerek lekérése is szükséges komponens.

12. ábra Ügyfélkapu logó
Hozzáférés:
<https://regi.ugyfelkapu.magyarorszag.hu/>

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény értelmében 2018. január 1-től kötelező a gazdálkodó szervezetek számára az egyes állami szervekkel való elektronikus kapcsolattartás, valamint az ehhez szükséges hivatalos elérhetőségen történő dokumentumküldés és fogadás.⁶⁵

A magánszemélyeken kívül, a gazdálkodó szervezeteknek is elengedhetetlen az Ügyfélkapu, mivel az Ügyfélkapus szolgáltatáson keresztül érthetik el a Cégek Kapu szolgáltatást. A gazdálkodó szervezetek számára 2018. január 1-jétől kötelező a szolgáltatás használata. A 451/2016. (XII. 19.) Kormányrendelet az elektronikus ügyintézés részletszabályiról szóló 89 § első bekezdése szerint, a cégkapu nem más, mint: „A kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősülő, a kijelölt szolgáltató által a gazdálkodó

⁶⁵2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól (online)
Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500222.tv> Letöltés dátuma: 2022.05.16.

szervezetek számára biztosított tárhelyre (a továbbiakban: cégkapu) a hivatali tárhelyre vonatkozó rendelkezések a e §-ban foglalt eltérésekkel alkalmazandók.”⁶⁶

A legfontosabb vállalati ügyekről és területekről a következő táblázat ad számot:

ÁNYK	Adó- és járulékbevallás	Adatszolgáltatás a KSH számára	Állásbejelentés	Adóigazolás kérése elektronikusan
Adatszolgáltatás letiltása és visszavonása	Cégkapu	Cégkereső	Cégbejegyzés elektronikusan	Céginformációs szolgálat
Cégbeszámoló elektronikus küldése	eBEV-szolgáltatás	EKÁER	Egyszerűsített munkaviszony bejelentése	Egyéni vállalkozók nyilvántartása
Egyéni vállalkozás online ügyintézés	NAV elektronikus nyomtatványai	ÁNTSZ	KEAESZ	Foglalkoztatottak biztosított adatainak bejelentése

3. táblázat Az Ügyfélkapun keresztül intézhető legfontosabb területek és ügyek saját szerkesztés Hozzáférés (URL): <https://regi.ugyintezes.magyarorszag.hu/szolgáltatások>

4.2 A könyvelőprogramok előnyei és hátrányai

Egy zavartalan és hatékony munkavégzéshez manapság elengedhetetlen a könyvelőprogramok és szoftverek használata, egyértelműen megállapítható, hogy a digitalizáció – mint sok más szakmánál is – lényegesen átalakította a szakmát, és a benne dolgozók életét. Többször említésre került, hogy milyen változásokat eredményezett a fejlődés, a régi és hagyományos könyveléshez és adóbevalláshoz képest, mennyi időt, energiát, pénzt és helyet sikerült megspórolni. Azonban a digitalizációnak vannak hátrányai – és amivel igazán foglalkozni kell – veszélyei is. Egyre több impulzus szükséges ahhoz, hogy kielégítsük a mindennapi igényeinket, így előfordulhat, hogy bizonyos területek hátrányba kerülnek (baráti kapcsolatok, sportolás). Szakmára nézve, a megnövekedett hardverigények és programok jogának megvásárlása és használata sok erőforrást igényel, ha nem tudják tartani a fejlődést, különböző problémák is felmerülhetnek, vagy ügyfélkör elvesztése is előfordulhat. A könyvelőprogramok hátrányai általában az egymáshoz való összehasonlításnál merülnek fel, hiszen a különböző

⁶⁶451/2016 (XII. 19) Korm. rendelet az elektronikus ügyintézés részletszabályairól. 89 § Hozzáférés (URL): <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600451.kor> Letöltés dátuma: 2022.05.18.

programok, különböző funkciókkal rendelkeznek. Az egyik legnagyobb hátrány és frusztrálóbb helyzet az internet és áramkimaradás, főleg azokban az esetekben, amikor nem készül biztonsági mentés, és ezáltal sok elkészített munka elveszik. Munkáim folyamán előfordult hasonló helyzet, így szünetelt az aznapi munkavégzés, amely időkiesést jelentett.

A számlázó programok esetében szeretném felvázolni, hogy néha egy offline program mennyivel biztonságosabb, mint az online változata. Megállapítható, hogy idővel az online számlázó programok is hasonlóan biztonságosak lesznek, de ahhoz a következő problémákat létfontosságú lenne megoldani.

13. ábra Adatbázis kezelés követelmények Hozzáférés (URL):
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/informatika/adatbazis-kezeles/adatbazis-kezeles-alapfogalmak/alapfogalmak-az-adatbazis-kezeles-rendszer-adatbazis>

- Nem privát: A szolgáltató beleláthat az adatokban, és ügyletekben.
- Nem biztonságos: Természetesen nincs olyan program, ami 100%-os biztonságot garantál. A 21. század egyik legújabb bűnözési módszere a hackelés. Ezeket a programokat (mivel online térben vannak az adatok) a hackerek előszeretettel támadják, és egy sikeres támadás esetén több ezer adatot is ellophatnak.
- Internet: Szinte az összes vállalkozás rendelkezik interneteléréssel, azonban előfordul egy-egy internetleállás. Ilyen esetekben nem tudja használni a programot, számlázni sem tud, vagy egy egyszerű nyilvántartást megnyitni, a karbantartásokról nem is beszélve. Az ügyfélszolgálat általában e-mailen keresztül történik, és mivel csak böngészőn keresztül lehet megnyitni, nem annyira ergonomikus a kezelőfelülete. Az árképzésnél is akadhatnak hátrányok, az éves frissítési díj sok esetben a háromszorosa is lehet az átlagos asztali számlázó programhoz képest. A lassúsággal is az internet miatt kell számolni, több ezer felhasználó dolgozik egyidejűleg a programmal.

Leszűrhető ezekből az adatokból, hogy érdemes odafigyelni mikor megválasszuk az online számlázó programunkat, és az alternatívákat figyelembe véve, megelőzhetjük a felmerülő problémákat.⁶⁷

Kezdetben DOS alapú könyvelőprogramokkal történt a munkavégzés, amelynek képi megjelenítése és hardverigénye minimalista volt. A DOS alapú rendszerek először a dBase fájlkezelő rendszerrel működtek, a felhasználók ezen keresztül érték el az adatokat. A dBase alapon működő rendszerek, nem feleltek meg az összes adatbázis-kezeléshez kapcsolódó követelményeknek. Az ilyen alapon működő programok hátrányai a következők voltak:

- Egyidejűleg egy felhasználó használhatja a programot;
- Nincsenek jogosultságok és adatvédelem;
- Fájlok között nincs kapcsolat;
- Fájl kezelő rendszer megkerülésével is hozzá lehet férni a fájlokhoz;
- Sérült fájl nem helyreállítható.

Ezzel szemben az SQL adatbázis-kezelő rendszerek, megfelelnek a követelményeknek, és a fájlkezelő rendszerekkel szemben, egyszerre több felhasználó is képes használni a rendszert, van adatvédelem, és jogosultság, a táblák között van kapcsolat, módosításhoz adatbázis kezelő program szükséges és a hibás fájlok is helyreállíthatók.⁶⁸

Függetlenül a cég méretétől, minden esetben különböző mennyiségű adatokkal kell dolgozni, és ebből különböző kimutatások készíthetők. A pivot tábla egy olyan kimutatás, egy olyan speciális táblázat, amely segítségével az adatok könnyen összesíthetők, rendezhetők.⁶⁹ Ha van egy hatalmas adatbázisunk, különböző lépések segítségével átalakíthatjuk és prezentálhatjuk a kívánt célszemélyek felé (munkatársak, ügyfelek, alkalmazottak) az eredményeket. Egy sokdimenziós tábla, amely a sorokat és oszlopokat két dimenzióban kezeli, és egyéb más adattáblával és külső adatszolgáltató programmal is kapcsolatot tud teremteni. A megvalósítása Excelben történik, és sok helyen már alapvető elvárás egy pivot tábla elkészítése. Képes SQL adatbázisból való importálásra (relációs adatbázis), valamint Oracle, Access, IBM DBS adatbázis formátummal is dolgozni. Kiválóan alkalmazható gyors elemzések

⁶⁷Naturasoft. Online számlázó programok Hozzáférés (URL): <https://www.naturasoft.hu/cikkek/online-szamlazo-program.php> Letöltés dátuma: 2022.05.19.

⁶⁸Tudásbázis: Alapfogalmak. Az adatbázis-kezelő rendszer, adatbázis (online) Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/informatika/adatbazis-kezeles/adatbazis-kezeles-alapfogalmaj/alapfogalmak-az-adatbazis-kezeles-rendszer-adatbazis> Letöltés dátuma: 2022.05.19.

⁶⁹Pcworld. Excel-kisokos – Pivot táblák (online) Hozzáférés (URL): <https://pcworld.hu/szoftver/excel-kisokos-pivot-tablak-106713.html> Letöltés dátuma: 2022.05.19.

lekérdezésére. Különböző trendvonalak és előrejelzések készíthetők, amelyek felhasználhatóak a hatékony működés vizsgálatánál.⁷⁰

Az XML - Extensible Markup Language, kiterjeszhető jelölőnyelv –egy általános célú leíró nyelv, amely speciális célú leíró nyelveket hoz létre. Különböző adattípusú leírásra képes, és elsődleges célja a strukturált szöveg és információ megosztása az interneten keresztül. Több törvény előírja az XML formátum használatát, amelynek vannak előnyei és hátrányai. Előnyök közé sorolhatóak; olvashatóság, támogatja az Unicodeot (különböző írásrendszerek egységes kódolása és használata leíró nemzetközi számítástechnikai iparági szabvánnyal), többféle adatstruktúra ábrázolására alkalmas, öndokumentáló formátummal rendelkezik és szigorú szintaktikus és elemzési követelményeket támaszt. Dokumentumtárolási és feldolgozási formátumként is gyakran használják akár online vagy offline módon. Egy logikailag ellenőrizhető formátum, amely struktúrája a legtöbb dokumentumtípusnak megfelel. Platformfüggetlen és sima szövegformátumban (text) valósul meg. Hátrányai közé sorolható, hogy nincs lehetőség a dokumentum egyes részeinek frissítésére, több idővel és energiával jár bizonyos adatok kiszűrése. Nagyobb tárolási költséggel jár, bár a tömörítés csökkentheti a költségeket.⁷¹ Az XML lesz az elektronikus számla, az online számla-adatszolgáltatás 3.0-ban. Ennek menete kétféleképpen történhet, egyrészt a kibocsátó az XML-ben minden adatot feltüntet, amit a hagyományos számlán is feltüntetne, és vállalja, hogy ez a számla. Ezt úgy vállalhatja, hogy „true” értékre állítja a completeness indicatort, és biztosítja a hash kódot az XML-ben. Ezt a NAV elfogadja és archiválja a kibocsátó részére. Másik lehetőség, hogy a felek megegyeznek abban (szerződés keretein belül), hogy az adatszolgáltatásra szolgáló XML lesz a számla, és milyen adatokkal rendelkezzenek. Ebben az esetben nincs validáció és archiválás a NAV részéről, hiszen információt nem kapott, hogy ez egy számla.⁷²

⁷⁰Microsoft – Kimutatás létrehozása több táblázatból. Hozzáférés (URL): <https://support.microsoft.com/hu-hu/office/kimutat%C3%A1s-l%C3%A9trehoz%C3%A1sa-t%C3%B6bb-t%C3%A1bl%C3%A1zatb%C3%B3l-b5e3ff48-2921-4e29-be15-511e09b5cf2d> Letöltés dátuma: 2022.05.19.

⁷¹Szeredi – Lukácsy – Benkő: A szemantikus világháló elmélete és gyakorlata. Typotex Kiadó, 2005. ISBN: 963-9548-48-0

⁷²Adó Online: NAV XML mint számla – előkészületek nélkül nem megy Megjelent: 2021.03.17. Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/szamvitel/nav-xml-mint-szamla-elokeszuletek-nelkul-nem-megy/> Letöltés dátuma: 2022.05.20.

5 A könyvelő szakma jövője

A digitalizáció fejlődésének köszönhetően, egyre több szakma jelenik meg a munkaerőpiacon vagy alakul át. A könyvelő szakma is beletartozik az utóbbiakba, változások fognak bekövetkezni. Azonban a könyvelő szakma jövőjét – mint általában a jövőt – lehetetlen megjósolni. Állandó fejlődés, továbbképzés és igényeknek való megfelelés jellemzi, egyre modernebb és effektívebb szoftverek és programok jellemzik. Viszonylag rövid időn belül, drasztikus változások történtek a szakmában, amelynek hatására könnyebbé, és hatékonyabbá vált a könyvviteli tevékenység. De vajon mikor érkezik el az a pont, amikor a digitalizáció már nem segíteni, hanem hátráltatni fogja a szakmában dolgozókat, és ezáltal kevesebb könyvelőre lesz szükség? Ennek pontos meghatározása lehetetlen, azonban látjuk és tapasztaljuk azokat a módosításokat, amelyek hosszútávon megfogják határozni a munkát. Nem tudható, hogy idővel megfog-e szűnni a szakma, de az megkérdőjelezhetetlen, hogy jelenlegi formája át fog alakulni.

Egyrészt háttérbe fognak szorulni a papír alapra épülő munkafolyamatok, – amit már az elmúlt években is tapasztaltunk – amely eredményeként nem lesz szükség mappákra, tároló helyiségekre vagy szekrényekre, helyette nagy tárhellyel rendelkező számítógépekre. Ezt tovább erősíti az Európai Unió, és a kormány által fontosnak tartott környezetvédelem, mely az erdőirtás megszüntetésére és a fák védelmére irányul. A felhő alapú rendszerek fejlődése miatt a számlák kinyomtatása és tárolása feleslegessé válik.

Az otthoni munkavégzés (home office) előtérbe fog kerülni, és ha az összes bizonylatot a felhőben ellehet érni, felesleges lesz a könyvelőirodák működtetése. A kapcsolattartás jelentős része email-ben, vagy telefonon történik, így a személyes kontaktra nem lesz szükség.

A mesterséges intelligencia és az automatizálás egyre nagyobb teret fog nyerni, és több informatikai tudásra lesz szükség ahhoz, hogy elvégezhető legyen a munka. Új szoftverek és programok fogják megoldani a feladatokat, az intelligens programoknak köszönhetően. Ennek megvalósítása szintén kérdéseket állít minden ember elé, de lehet, hogy 10-15 év múlva emberi beavatkozás nélkül fog történni a bevallások készítése vagy a számlák kontírozása. Tökéletesedni fognak a hatósági programok, stabilabban, hibamentesebben fognak működni. Szerencsére a legújabb generáció rendkívül fogékony a változásokra, és könnyen magukévá teszik az informatikai tudást és kellékeit. Jelenleg is, hogy naprakész tudással tudjanak operálni az alkalmazottak – valamint törvényi keret is előírja – a továbbképzésen való megjelenés és elsajátítás nélkülözhetetlen. Ez későbbiekben sem fog változni, de előtérbe fog kerülni az informatikai tudás fejlesztése.

Az egyik legtöbbet kutatott téma, hogy lesznek-e olyan gépek és robotok, amelyek teljesen átveszik az emberek helyét. Biztos lesznek olyan részek, amelyek teljes mértékben automatizálásra kerülnek, azonban az ember gondolkozni, érezni képes élőlény, amelyet egy robot nem fog tudni felváltani. Egy bizonyos szintig a robot is képes kommunikálni az ügyféllel, kapcsolatot kialakítani vele. Egy könyvelő kiválasztása és kooperációja bizalomra épül. Mindkét oldalon egy-egy érzni tudó élőlény áll, és az egymás iránti bizalom, kedvesség, erkölcsösség és tisztelet a kapocs, hogy az együttműködés jól működjön. Felhívja a figyelmet az esetleges problémákra, - amelyet egy gép is képes leszűrni különböző algoritmusok segítségével – gyanús viselkedésre. Tanácsokkal látják el az ügyfeleket, mivel belelát a belső rendszerekbe, így – szakmai hozzáértése miatt – javaslatokkal is szolgálhat. Bármennyire is intelligens egy robot, vannak olyan szegmensek, amikben nem képes felülkerekedni az emberen. Egy robotba bele lehet táplálni az összes jogszabályt, a különböző gazdasági események helyes könyvelését, de a betáplált információkon kívül többre nem képes.

A szakma rendkívül összetett, több olyan gazdasági esemény létezik, – legfőképpen sajátos, specifikus események – amelyet egy szoftver nem bír értelmezni. A sémán történő munkavégzés egyik hátránya, hogy a bevitt adatokon kívül többre nem képes a rendszer, ha egy ismeretlen esemény következik be, nem képes megoldani a feladatot. A mesterséges intelligencia tudása ilyen szinten korlátozott, de egyre több innováció irányul a mesterséges intelligencia fejlesztésére. A jelenlegi programok egy hányada már képes felismerni pár könyvelési tételt, és javaslatot tesz a program által helyesnek vélt számlaszámra. Ezt a könyvelő – ha megfelelő számlaszámot adott a rendszer – elfogadni vagy ellenkező esetben elutasítja. Ennek pontossága és hatékonysága a jövőben változhat, de a folyamatos – akár heti szinten változó szabályok – változások betáplálása ismételtlen időigényes folyamat lesz. Az ember, a természetéből kifolyólag tud és fog is hibázni. A gépek hibázási lehetőségei szűkebbek, de ezeket is emberek programozzák, valamint a gépek is meghibásodhatnak, hibát követhetnek el. Itt jön képbe egy újabb fontos blokk, a felelősség. Azokért a hibákért, amit egy gép követ el, ki lesz a felelős? Az a személy, aki beprogramozta a gépet? A könyvelőirodák nagy részénél, az elkészült beszámolókat, nyomtatványokat a vezető ellenőrzi és aláírja, ez jelenti azt, hogy az elkészült dokumentum pontos és a valóságnak megfelelően van elkészítve, így a felelősség is őt terheli. Abban az esetben, ha a felülbíró is egy robot lesz, és hibásan fogadja el a dokumentumot, a felelősség kié lesz.

6 Hogyan hatott a digitalizáció a KREÁTOR 2000 Bt-re

A digitalizáció az összes szakmára és munkahelyre kiterjedt – kisebb, nagyobb változásokat előidézve – legyen szó nagy multinacionális cégekről, vagy kisebb, pár főt foglalkoztató vállalkozásokról. Lehetőségem volt pár hónapot dolgozni a KREÁTOR 2000. Bt-nél, (Cégjegyzékszám: 20-06-035285) amely kiváló alapot biztosított a jövőbeni munkám elvégzéséhez. Az elmúlt években, olyan események történtek a cég életébe, amely nemcsak megváltoztatta a könyvelést, de lényegesen megkönnyítette azt. Szerencsére mind a vezetés, mind a munkatársak rendkívül nagy szaktudással rendelkeznek, kiválóan alkalmazkodtak a változásokhoz. Mindezek mellett a pontosság, és naprakész tudás hiányában sem szenvednek. Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenységgel foglalkoznak.

A jelenlegi könyvelőprogramot megelőzően, a cég a Zalaware Kft által kifejlesztett DigiConto programot használta. Több mint 10 éven át töltötte be a cég könyvelőprogramját. A program jól működött, de a hatékonyság, gyorsabb és egyszerűbb munkavégzés, valamint a lehetőségek kiaknázása miatt, a DigiConto könyvelőprogramot felváltotta a Cadren könyvelőprogram. A Cadren kimondottan a könyvelőknek készült – felhőalapú - szoftver, amelynek fő célja, hogy a digitalizáció és automatizálás gyorsabbá, rendezettebbé, könnyebbé tegye a könyvelést, anyagátvételt, vagy az ügyfelekkel történő kapcsolattartást. Ezzel párhuzamos használja az IMA könyvelési és pénzügyi rendszert. Az IMA eszközrendszer hatására könnyült a munkaszervezés, valamint az ügyfelekkel a kapcsolattartás.

A könyvelőirodában különböző korosztályú hölgyek dolgoznak, így kíváncsi voltam, ki mit gondol a jelenlegi helyzetről. A cégen belül vannak több tapasztalattal rendelkező, régebb óta a szakmában dolgozó személyek, valamint fiatalabbak, de annál lelkesebbek és a szakmát elsajátítani akaró személyek. Kérdésem a következőre irányult: Milyen változásokat, és előnyöket tapasztalt az új könyvelői program bevezetésével?

Korosztálytól és szakmai tudástól függetlenül mindenki hasonló véleményen volt. Sokkal gyorsabb, könnyebb, kényelmesebb munkavégzést eredményezett. Az egyik legjobb könyvelést gyorsító funkció a banki tételek importja. A legtöbb banki adatokat kitudják importálni, automatikus feldolgozni, mind a főkönyvi utalásokat, mind a számlakiegyenlítéseket. Egy 7-9 oldalas bank feldolgozása – ami eddig több órát is igénybe vett – 10-12 perc alatt elkészül. 30 sor bakköltség és 20 munkabér utalásának könyvelés pár gombnyomás alatt elkészül. A tömeges számlázás funkció segítségével, pár gombnyomással létrehozható az összes vevői számla. Van lehetőség – és a cég használja is – az ügyfelekkel

történő közös használatra. Az ügyfelek, az IMA dokumentum tárába töltik fel az anyagokat, egy központi helyre kerülnek ezek, és innen érthetőek el az anyagok.

Az utóbbi évek egyik változása, – és ezáltal fehéredik a gazdaság – hogy a könyvelők már az előtt értesülnek a könyvelni kívánt számlákról, hogy azt az ügyfél személyesen, fizikai módon leadná. A NAV oldaláról gyorsan lekérhetőek a számlák, így előre és naprakészen tudnak a könyvelők dolgozni. Illetve a csalások, vagy az "elfelejtett" számlák elmulasztása is megszűnik. Az új technológia rendkívül megkönnyítette és felgyorsította a munkavégzést.

Ennek eredményeként a vezetőség, illetve a cégnél dolgozó munkatársak is tapasztalhatják, hogy milyen irányba tolódik el a könyvelő szakma. A napi 8 órás munkavégzés változatlan maradt még úgy is, hogy az alapfeladatokon kívül előtérbe kerültek a kontroller és tanácsadó feladatok.

A monoton, lassú, unalmas könyvelési tételek, amely eddig több hetet elvettek a könyvelők idejéből, már most is olyan szintre ért a redukálása, (Cadren vagy az IMA rendszernek köszönhetően) amely alapjaiban véve változtatja meg a szakmát. A felszabadult kapacitásnövekedést (kevesebb adatrögzítő munka) tanácsadási tevékenységgel pótolják, több időt és energiát tudnak az önfejlesztésre fordítani, amely hatására nő a tudásuk és szakértővé válnak, és ez magasabb szolgáltatási minőséget jelent. Ennek következtében a könyvelőiroda kompetenciája átalakulhat, így a likviditás tervezés, pályázati tanácsadás, adótanácsadás és tervezés mind a repertoárok közé lehet majd sorolni. Sőt, virtuális asszisztensi tevékenységet is végezhetnek, ha megfelelő szaktudással rendelkeznek.

Mivel komplexebb tudást fog igényelni a munka, nem tartom kizártnak, hogy a cégnél is különféle specializációk kerülnek kialakításra. Ez kedvezően hathat a cég profiljára, és a munkatársak leterheltségére is. Szükség lesz csak KATA-s vagy KIVA-s vállalkozásokkal foglалó szakemberekre, vagy olyan szakemberekre, akik az ÁFA kérdésekre azonnali, helyes választ tudnak adni.

A cégen belül dolgozó személyek még csak a digitalizáció pozitív hatásait érzelték, nem történt az új rendszerek bevezetésével létszámleépítés, eltanácsolás.

Összefoglalás

Sok híres könyvelő, közgazdász szájából elhangzottak olyan megnyilvánulások, amelyek arra irányultak, hogy a digitalizáció térnyerése elpusztítja a mesterséget, és a szakmában dolgozók elveszítik munkájukat. Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, mivel úgy néz ki, hogy tévedtek.

Rosszul fogták fel a digitalizáció adta lehetőségeket, amely teljes mértékben megérthető az informatika rohamos hódításától tartva. Az informatika egyre jobban történő megértése és kiaknázása, olyan változásokat hozott az emberek életében – mindennapok és munka – amelyek nélkül lehetetlen lenne boldogulni.

Munkám során egyértelműen megállapítható, hogy mindegy melyik korban vagyunk, könyvelőkre – vagy legalábbis hozzá hasonló szakemberekre – szükség lesz. A változás, mint folyamat önmagában nem rossz, ha proaktív módon tudnak a szakemberek a változásokra reagálni, nem félnek belevágni az újdonságokba, és a jól megszokott tevékenységen kívül más folyamatot is eltudnak végezni, az ő munkájuk nem kerül veszélybe. Az arany középút megtalálása nem lesz egyszerű, ha a digitalizáció jelenlegi pozitív hatása nem fog változni, a szakma még sokáig működni fog. A felelősségvállalás szerepe és fontossága szintén azoknak az emberek véleményét erősíti, akik azt vallják, hogy a digitalizáció miatt nem fog megszűnni a könyvelői szakma. Így, az első kérdésre a válaszom; - miszerint a digitalizáció miatt megszűnhet-e a könyvelők szakmája - nem lesz.

Ugyanakkor, azt feltétlenül tisztázni kell, hogy az eddigi évekre jellemző struktúra változni fog a fejlődések miatt. Az adminisztrációs feladatok egy része átalakulóban van, és ennek aránya a jövőben sem lesz kevesebb; éppen ellenkezőleg. Tapasztalható, hogy milyen újításokat vár el az adóhatóság az ügyfelekkel szemben, mennyire előtérbe kerültek az online számlarendszerek vagy az Ügyfélkapu. Sokkal komplexebb és informatikára épülő rendszerek jönnek létre, a könyvelő- és számlázóprogramok hatására lerövidül az adatrögzítés, megváltozik a környezet. Az adatrögzítés lerövidülése, adminisztrációs feladatok automatizálása miatt, több idő felszabadul, amelyet "értelmesebb" és hasznosabb munkára fordíthatnak a könyvelők. A jelenlegi számviteli és adózási tudáson kívül szükség lesz az informatikai tudás fejlesztésére, olyan új készségeket kell elsajátítani, ami a kommunikációra és tanácsadásra fog építkezni. Akik újonnan kerülnek a könyvelői munkaerőpiacra, számos kihívásokkal és nehézségekkel kell szembenézniük, hogy a már pár évtizede a szakmában tevékenykedők tudása, és saját tudásuk közötti különbség redukálódjon, és ezáltal a munkaerőpiacon tudjanak maradni. Ezáltal a könyvelő szakma átalakul és sokkal komplexebb lesz.

Széleskörű szaktudással kell rendelkezni azoknak, akik jelenleg is könyvelőként dolgoznak. Ez a későbbiekben sem fog változni, a többféle tudás iránti kereslet megnő, és elvárás lesz. Ezt nem feltétlenül problémaként kell megélni, hangsúlyt kell fektetni az alkalmazkodóképességre, együttműködésre és kompromisszumkötésre. Nem csak emberekkel, hanem fejlett intelligenciával rendelkező gépekkel kell majd együtt dolgozni, ami pszichológiailag és mentálisan is megterhelheti a munkavállalókat. Ezeknek a gépeknek a megvétele és karbantartása szintén nagy anyagi terhet jelenthet a munkáltatók számára. Az előfordulhat, hogy kevesebb könyvelőre lesz szükség ahhoz, hogy a feladatokat elvégezzék, de nem látok lehetőséget arra, hogy olyan változások, és problémák merüljenek fel, amely miatt a könyvelő szakma feleslegessé válna.

- A jövő könyvelői olyan szakemberek lesznek, akik robotokkal, fejlett programokkal közösen – könyvelési rész átkerül a mesterséges intelligencia kezébe – fogják ellátni az elemzési, tervezői, tanácsadói feladatköröket, kontroll tevékenységet fognak folytatni, a jogszabályi változásokat folyamatosan figyelni fogják annak érdekében, hogy a megbízó igényei minél hatékonyabban kielégítésre kerüljön, és megfelelő szakmai tanácsokkal szolgáljanak a vállalkozásnak.
- A szakma jövője a kontrolling és a tanácsadás irányába fog elmozdulni, a folyamatos monitoring és a különböző vállalati folyamatok végigkísérése és vizsgálata is a könyvelők feladata lesz. Előre vetítve is, már-már alapvető feladatai közé sorolható a kontrolling- és belső rendszerek kialakítása és az ügyfelek tájékoztatása.
- A különböző tanácsadások (pénzügyi, gazdasági, finanszírozási, adó) eddig is nagy szerepet töltek be a könyvelők életében, és szinte biztosra vehetjük, hogy még nagyobb szerepük lesz. A felszabadult idő – adatrögzítés megszűnése, lerövidülése – miatt a tanácsadás és elemzési munkák kerülnek előtérbe.

Irodalomjegyzék

1. **1840. évi XV. törvénycikk** a váltó-törvénykönyv behozatik.
2. **1840. évi XVI. törvénycikk** a kereskedőkről.
3. **1875. évi XXXVII. törvénycikk** kereskedelmi törvény.
4. **1930. évi V. törvénycikk** a korlátolt felelősségű társaságról és a csendes társaságokról.
5. **2000. évi C. törvény** a számvitelről
6. **2000. évi. C. törvény** a számvitelről
7. **2007. évi CXXVII. törvény** az általános forgalmi adóról.
8. **2015. évi CCXXII. törvény** az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól.
9. **2017. évi CL. törvény** az adózás rendjéről
10. **23/2014 (VI.30.) NGM rendelet** a számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről
11. **451/2016 (XII. 19) Korm. rendelet** az elektronikus ügyintézés részletszabályairól.
12. **93/2002. (V. 5.) Korm. rendelet** a könyvviteli szolgáltatást végző nyilvántartásba vételéről
13. **Adó Online** (2016) Az elektronikus számla kiállítása, befogadása és megőrzése (online)
<https://ado.hu/ado/az-elektronikus-szamla-kiallitasa-befogadasa-es-megorzese/> Letöltés dátuma: 2022.05.01.
14. **Adó Online** (2021): NAV XML mint számla – előkészületek nélkül nem megy (online)
<https://ado.hu/szamvitel/nav-xml-mint-szamla-elokeszuletek-nelkul-nem-megy/> Letöltés dátuma: 2022.05.20.
15. **Adó Online** (2021) Online pénztárgép adatokkal bővített számlarendszer – mire érdemes figyelni? (online)
<https://ado.hu/szamvitel/online-penztargetep-adatokkal-bovitett-szamlarendszert-mire-erdemes-figyelni/> Letöltés dátuma: 2020.05.10.
16. **Adózóna 55/1970. (XII.30.) PM rendelet**
https://adozona.hu/jogtar/430790_55_1970_XII_30_PM_rendelet_leltarozasi Letöltés dátuma: 2022.04.09.
17. **Adózóna 56/1970 (XII.30.) PM rendelet**
https://adozona.hu/jogtar/430791_56_1970_XII_30_PM_rendelet_konyvvitel Letöltés dátuma: 2022.04.09.

18. **ADÓZÓNA. 9/1969. (III.18.) PM rendelet**
https://adozona.hu/jogtar/431253_9_1969_III_18_PM_rendelet_szamvitel Letöltés dátuma: 2022.04.09.
19. **BILINGO BLOG** (2017): A számlázás történelme az ókortól napjainkig.
<https://www.bilingo.hu/blog/olvas/szamlazas-tortenete> Letöltés dátuma: 2022.04.28.
20. **BILINGO BLOG** (2022): E-számla kisokos. Az elektronikus számla előnyei.
<https://www.bilingo.hu/blog/olvas/elektronikus-e-szamla> Letöltés dátuma: 2022.05.01.
21. **COPYM: Mátrix nyomtatók** (online)
<https://copym.hu/matrix-nyomtato> Letöltés dátuma: 2022.05.03.
22. **DOMÁN Gabriella** (2010): Számvitel a turizmusban a számvitel kialakulása dióhéjban [Elektronikus dokumentum] ISBN: 978-963-334-030-
https://www.researchgate.net/profile/Orsolya-Endrody/publication/304570343_id_Pieter_Brueghel_muveinek_ikonografiai_elemzese_gyermekkortorteneti_aspektusbol/links/57738c4a08aeb9427e2342a2/id-Pieter-Brueghel-muveinek-ikonografiai-elemzese-gyermekkortoerteneti-aspektusbol.pdf Letöltés dátuma: 2022.04.03.
23. **DR. FOGARASI Erzsébet** (2011): A számvitel szabályozásának változásai Magyarországon: jelenlegi helyzet, lehetséges jövőképek [elektronikus dokumentum]
<http://midra.uni-miskolc.hu/document/11027?docID=11027&setFontSize=big> Letöltés dátuma: 2022.04.10
24. **Dr. HORTOBÁGYI Sándor** (2019): A jog (hogyan) nem tudása.
<https://arsboni.hu/a-jog-hogyan-nem-tudasa/> Letöltés dátuma: 2022.05.05.
25. **DR. JUHÁSZ István** (2018): Hogyan adóztak a rómaiak? – Augustus adóreformja (3. rész) [online] Wolters Kluwer
<https://ado.hu/ado/hogyan-adoztak-a-romaiak-augustus-adoreformja-3-resz/> Letöltés dátuma: 2022.04.03.
26. **DR. JUHÁSZ István** (2019): Luca Pacioli, a könyvelés atyja (online). Wolters Kluwer
<https://ado.hu/ado/luca-pacioli-a-konyveles-atyja/> Letöltés dátuma: 2022.04.05.
27. **DR. SZTANÓ Imre** (2019): A barlangrajzoktól a számítógépekig IV. (online)
https://perfekt.blog.hu/2019/09/04/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_iv Letöltés dátuma: 2022.04.05.

28. **DR. SZTANÓ Imre** (2019): A számviteli kötelezettség szabályozása hazánkban I.rész (online)
https://perfekt.blog.hu/2019/10/02/a_szamviteli_kotelezettseg_szabalyozasa_hazankban_i_resz Letöltés dátuma: 2022.04.12.
29. **EUR-LEX** (2013): Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve (online)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32013L0034> Letöltés dátuma: 2022.04.10.
30. **EXCELGURU**. Hogyan válasszunk könyvelőprogramot 2021-ben? (online)
<https://excelguru.info/blog/konyvelo-blog/hogyan-valasszunk-konyveloprogramot-2021-ben> Letöltés dátuma: 2022.05.13.
31. **FINTECHZONE** (2021): Megjötték a friss MNB adatok. Tovább bővült az elektronikus fizetési piac. (online)
<https://fintechzone.hu/megjottek-a-friss-mnb-adatok-tovabb-bovult-az-elektronikus-fizetesi-piac/> Letöltés dátuma: 2022.05.10.
32. **GKI DIGITAL** (2018): Digitalizációs Kutatás 2018 (online)
https://assets.new.siemens.com/siemens/assets/public.1536829328.95a166cb-bcff-4119-a555-5b738d3ff68c.gkid-siemens_digikutsajto2018hun.pdf Letöltés dátuma: 2022.04.27.
33. **GYÖRE Mihály** (2019): Számítógépek fejlődése (online)
<http://www.gyoremihaly.hu/2019/09/10/szamitogepek-fejlodes/> Letöltés dátuma: 2022.04.15
34. **HOMOR József** (2016): A számviteli törvény 2016.évi változásai az évközi módosítás tükrében (1. rész) online
<https://www.mkvkok.hu/a-szamviteli-torveny-2016-evi-valtozasai-az-evkozi-modositastukreben-1-resz> Letöltés dátuma: 2022.04.12.
35. **IDÉZETTÁR** (online)
<https://www.idezettar.hu/idezetek/felelem-nem-mas-mint-tudas-hianya> Letöltés dátuma: 2022.04.24.
36. **IPAR4** (2016): Mi az az ipar 4.0? (online)
<https://www.ipar4.hu/page/ipari-forradalmak-ipar-4-0> Letöltés dátuma: 2022.04.25.
37. **KEZDŐKÖNYVELŐ**: A könyvelés alapjai – egyszerűen, érthetően (online)
<https://kezdokonyvelo.hu/a-konyveles-alapjai-egyszeruen-erthetoen/> Letöltés dátuma: 2022.04.04.
38. **KULCS-SOFT** – Cégismertető (online)
<https://www.kulcs-soft.hu/kulcs-soft-cegbemutato> Letöltés dátuma: 2022.05.12.

39. **LUKÁCS János** (2016): A könyvvezetés [elektronikus dokumentum] Budapesti Corvinus Egyetem GTK Pénzügy számvitel tanszék ISBN: 978-936-503-632-5
http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2509/1/A_konyvvezetes.pdf Letöltés időpontja: 2022.04.03.
40. **MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR**: A levéltár feladata és tevékenysége. (online)
https://mnl.gov.hu/mnl/vaml/a_leveltar_feladata_es_tevekenysege Letöltés dátuma: 2022.04.03
41. **MICROSOFT** – Kimutatás létrehozása több táblázatból. (online)
<https://support.microsoft.com/hu-hu/office/kimutat%C3%A1s-1%C3%A9trehoz%C3%A1sa-t%C3%B6bb-t%C3%A1bl%C3%A1zatb%C3%B3l-b5e3ff48-2921-4e29-be15-511e09b5cf2d> Letöltés dátuma: 2022.05.19.
42. **NATURASOFT**. Online számlázó programok (online)
<https://www.naturasoft.hu/cikkek/online-szamlazo-program.php> Letöltés dátuma: 2022.05.19.
43. **NAV ONLINE PÉNZTÁRGÉP** (2019) Öt éves a költségvetésnek már több százmilliárd forintot hozó online pénztárgép (online)
<https://nav-onlinepenztargep.hu/ngm-hirek/ot-eves-a-koltsegvetesnek-mar-tobb-szazmilliard-forintot-hozo-online-penztargetep/> Letöltés dátuma: 2022.05.08.
44. **NAV** Nyomtatványkereső. (online)
<https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek/nyomtatvanykitolto-programok-kereso>
Letöltés dátuma: 2022.05.16.
45. **NAV**. Nyomtatványok ÁNYK-hoz (online)
<https://nav.gov.hu/nyomtatvanyok/letoltesek> Letöltés dátuma: 2022.05.15.
46. **NAV** (2011): 15 éves a KAIG [elektronikus kiadvány] p13, 2011 Hozzáférés (URL):
https://nav.gov.hu/kiadvanyok/Korabbi_evek_kiadvanyai/kaig Letöltés dátuma: 2022.05.05
47. **NAV**: Online Számla Rendszer – Felhasználói kézikönyv [elektronikus dokumentum]
https://onlineszamla.nav.gov.hu/api/files/container/download/Online_sz%C3%A1mla_alkalmaz%C3%A1s_felhaszn%C3%A1l%C3%B3i_k%C3%A9zik%C3%B6nyv_v0.33.pdf
Letöltés dátuma: 2020.05.07.
48. **NEW TECHNOLOGY** (2020): Még véget sem ért az előző, de már itt van az 5. ipari forradalom (online)
<https://newtechnology.hu/meg-veget-sem-ert-az-elozo-de-mar-itt-van-az-5-ipari-forradalom/> Letöltés dátuma: 2022.04.26.

49. **NONPROFIT** (2022) Mi az egyszeres és kettő könyvvitel közötti különbség? (online)
<https://www.nonprofit.hu/tudastar/mi-az-egyszeres-es-kettos-konyvvitel-kozotti-kulonbseg> Letöltés dátuma:2022.04.04.
50. **NOVITAX** (2019) Céginformáció
<https://novitax.hu/novitax/ceginformacio/> Letöltés dátuma: 2022.05.12.
51. **PCWORLD**. Excel-kisokos – Pivot táblák (online)
<https://pcworld.hu/szoftver/excel-kisokos-pivot-tablak-106713.html> Letöltés dátuma: 2022.05.19.
52. **PELLION ÁGNES** (2020): COVID-19: melyik szakmában érezhetjük biztosnak az állásunkat? (online)
https://www.ey.com/hu_hu/news/2020-press-release/10/covid-19-melyik-szakmaban-erezhetjuk-biztosnak-az-allasunkat Letöltés dátuma: 2022.04.28
53. **PERFACTA** (2018): Valós idejű számlaadat-szolgáltatás (online)
<http://www.perfacta.hu/valos-ideju-szamlaadat-szolgalatas/> Letöltés dátuma: 2020.05.07.
54. **PORTFOLIO** (2019): Kiszámolták: így fehéredik a magyar gazdaság (online)
<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20190531/kiszamoltak-igy-feheredik-a-magyar-gazdasag-325919#> Letöltés dátuma: 2022.05.08.
55. **QUALITYSOFT** – Magunkról. (online)
<https://www.szamvitelirendszer.hu/magunkrol.php> Letöltés dátuma: 2022.05.12.
56. **QUOTE PARK** (2021): Nem félek a számítógépektől, a hiányuktól félek (online)
<https://quotepark.com/hu/idezetek/1964582-isaac-asimov-nem-felek-a-szamitogepektol-a-hianyuktol-felek/> Letöltés időpontja: 2022.04.01
57. **SÁFRÁNY Ferenc** (2010): Számvitel alapok, mérleg és eredmény elemzés [elektronikus dokumentum]
<http://kik-tokaj.hu/kik-tokaj/pdf/Szamvitel%20jegyzet.pdf> Letöltés dátuma: 2022.04.06.
58. **SINKA Júlia** (2014): Mérlegen a középkor (online)
https://adozona.hu/altalanos/Merlegen_a_kozepkor_UFF4ML Letöltés dátuma: 2022.04.05.
59. **SZÁMLÁZZ.HU** (2020) Hogyan kell adatot szolgáltatni a NAV felé 2020 júniusától?
<https://www.szamlazz.hu/blog/2020/06/hogyan-kell-adatot-szolgaltatni-a-nav-fele-2020-juliusatol/> Letöltés dátuma: 2020.05.07.
60. **SZENCZI Zoltán G**: DOS operációs rendszer (online)
<https://users.iit.uni-miskolc.hu/~szenczi/msdos.htm> Letöltés dátuma: 2022.04.22.

61. **SZEREDI – LUKÁCSY – BENKŐ** (2005): A szemantikus világháló elmélete és gyakorlata. Typotex Kiadó, 2005. ISBN: 963-9548-48-0
62. **SZERZŐI KÖNYVKIADÁS** (2016): Mit írtak és hogyan az ókori Mezopotámiában? (online)
https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban Letöltés dátuma:2022.04.03.
63. **TUDÁSBÁZIS**: A digitalizálás fogalma (online)
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/nyomdaipar/szamitogepes-ismeretek/karakterfelismero-programok-tesztfeladat/a-digitalizalas-fogalma> Letöltés dátuma: 2022.04.24
64. **TUDÁSBÁZIS**: A király és az állam Mezopotámiában. Az írás Mezopotámiában (online)
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okorvilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban> Letöltés dátuma: 2022.04.03.
65. **TUDÁSBÁZIS**: A Windows operációs rendszer (online)
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/rendeszeti/irodai-ugyviteli-ismeretek/ablakok-es-menuk/a-windows-operacios-rendszer> Letöltés időpontja: 2022.04.24.
66. **TUDÁSBÁZIS**: Alapfogalmak. Az adatbázis-kezelő rendszer, adatbázis (online)
<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/informatika/adatbazis-kezeles/adatbazis-kezeles-alapfogalmak/alapfogalmak-az-adatbazis-kezeles-rendszer-adatbazis> Letöltés dátuma: 2022.05.19.
67. **TUDATOS KÖNYVELEÉS**: Mik a mérlegképes könyvelő feladatai? (online)
<https://tudatos-konyveles.hu/blog/mik-a-merlegkep-es-konyvelo-feladatai/> Letöltés dátuma: 2022.04.24.
68. **VAJKAI ÁLLÓ Géza – KÉPES Gábor** (2013): A jövő múltja Neumanntól az internetig, p26 2013. Kiadó: NJSZT, ISBN: 976-615-5036-06-04
69. **WESSELY Vilmos** (2019): A digitalizáció kihívásai a könyvvizsgálati munka során In: Szakma folyóirat 61. évf. 6. sz. p 67-68. Budapest: Mediaworks Hungary Zrt.
ISSN: 1419-6956
70. www.ado.hu
71. www.cegkapu.hu
72. www.nav.gov.hu

Táblázat és ábrajegyzék

1. táblázat Egyszerűsített éves beszámoló és konszolidált éves beszámoló változásai 2016. évtől.....	18
2. táblázat Unióban bejegyzett, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek (2015-2018) saját szerkesztés	31
3. táblázat Az Ügyfélkapun keresztül intézhető legfontosabb területek és ügyek saját szerkesztés	51
1. ábra Sumer agyagtábla	8
2. ábra Egyiptomi írnok.....	8
3. ábra Szabályzat összefoglaló.....	15
4. ábra Ascota könyvelőgép.	20
5. ábra DOS alapú könyvelőprogram	22
6. ábra Digitalizáció melletti érvek saját szerkesztés Siemens Digitalizációs Kutatás 2018 ...	30
7. ábra Az effektív áfakulcs alakulása Magyarországon 2003 és 2019 között	40
8. ábra Gazdasági szervezetek száma.....	43
9. ábra ÁNYK telepítése I.	47
10. ábra ÁNKY telepítése II.....	48
11. ábra Sablon minták megnyitása.....	48
12. ábra Ügyfélkapu logó	50
13. ábra Adatbázis kezelés követelmények.....	52

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat címe: A digitalizáció hatása a számvitelre. A számvitel jövőjének alakulása	
Hallgató neve: Szép Martin József	NEPTUN kód: IW1CI4
Képzési szint: alapképzés	
Szak: Pénzügy és számvitel	Szakirány: Vállalkozási szakirány
Témavezető neve: Kiss Gábor Antal	Beosztása: mesteroktató
Tanszék: Pénzügy és Gazdálkodási Tanszék	

Szakedolgozatomat és motivációm a jelenlegi, – felgyorsult világ, digitalizáció, informatikai fejlődés és informatikaáramlás – aktuális helyzete és fontossága indokolta. A világ folyamatosan fejlődik minden területen, szakmák százai változtak meg a digitalizáció hatására. Az információáramlás és feldolgozás gyorsabb lett, a számítógépek, elektronikus eszközök és könyvelőprogramok olyan lehetőségeket biztosítottak, amelyre eddig nem volt precedens. Az információkhoz szinte azonnal hozzájuthatunk, pár kattintás alatt megtörténik az adatátvitel. Aki ezeket az eszközöket nem képesek kezelni, és nem tudnak haladni a korrallal, hamar hátrányba kerülnek a munkaerőpiacon és felemészti őket a felgyorsult világ. Jelenleg minden vállalkozásnak szükség van olyan szakemberekre, akik a pénzügyi, adózási és számviteli területen a lehető legnagyobb szaktudással rendelkeznek. Kérdések merültek fel bennem, és kutatásomat is eköré építettem. Megszűnhet-e a könyvelők munkája a digitalizáció miatt? A könyvelők munkája átalakul és sokkal komplexebbé téve mindezt? Melyek azok a problémák, amelyekkel az új, vagy a régi munkavállalóknak szembe kell nézniük, hogyan alkalmazkodik a munkavállaló a változásokra, milyen kompromisszumot kell kötni a siker reményében, és ezáltal feleslegessé válik-e a szakma? Számos tényező befolyásolja a könyvelő szakma fejlődését, évről évre új fejlesztések és kihívások határozzák meg a könyvelők munkáját. Az eredmények arra adtak bizonyosságot, hogy a könyvelő szakma nem fog megszűnni, hanem – a digitalizáció vívmányainak köszönhetően - hatalmas változások fognak végbe menni. Az adminisztrációs feladatok egy jelentős része át fog kerülni a gépek kezébe, automatikusan

lefogja könyvelni, így tekintélyes mennyiségű idő és energia kerül felszabadulásra. A jelenlegi számviteli és adózási tudáson kívül szükség lesz az informatikai tudás fejlesztésére, olyan új készségeket kell elsajátítani, ami a kommunikációra és tanácsadásra fog építkezni. Ennek következtében még több szaktudásra lesz szükség, és még összetettebbé fog válni, az amúgy sem kevés tudást igénylő szakma. A jövő könyvelői olyan szakemberek lesznek, akik robotokkal, fejlett programokkal közösen – könyvelési rész átkerül a mesterséges intelligencia kezébe – fogják ellátni az elemzési, tervezői, tanácsadói feladatköröket, kontroll tevékenységet fognak folytatni, a jogszabályi változásokat folyamatosan figyelni fogják annak érdekében, hogy a megbízó igényei minél hatékonyabban kielégítésre kerüljön, és megfelelő szakmai tanácsokkal szolgáljanak a vállalkozásnak. A szakma jövője a kontrolling és a tanácsadás irányába fog elmozdulni, a folyamatos monitoring és a különböző vállalati folyamatok végigkísérése és vizsgálata is a könyvelők feladata lesz. Előre vetítve is, már-már alapvető feladatai közé sorolható a kontrolling- és belső rendszerek kialakítása és az ügyfelek tájékoztatása. A különböző tanácsadások (pénzügyi, gazdasági, finanszírozási, adó) eddig is nagy szerepet töltöttek be a könyvelők életében, és szinte biztosra vehetjük, hogy még nagyobb szerepük lesz. A felszabadult idő – adatrögzítés megszűnése, lerövidülése – miatt a tanácsadás és elemzési munkák kerülnek előtérbe. Azok a személyek, akik proaktív módon képesek reagálni és alkalmazkodni a változásokhoz, tudnak és akarnak fejlődni, számukra a digitalizáció és az ahhoz kapcsolódó változások, csak egy leküzdeni kívánt akadály lesz.